eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

MEPHATO 10-12 2021

Setswana

KAEDI YA GO RUTA LE GO KWALA DITLHANGWA TSA BOITLHAMEDI LE TSA TIRISANO

× × × **PUO YA GAE**

× × **Puotlaleletso** Ya Ntlha

× **Puotlaleletso** Ya Bobedi

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

TSEBE (I)

Creative Writing Team
Senior Project Leaders: Dr S. Malapile, Ms C Weston
Production co-ordinators:
B. Monyaki, B. Ras, ME Phonela, M. Nematangari

Authors: BP Lekome, K. Khaba T. Aphane, J. Makalela, CP Mooa, E.M Mokhine, T Mokgetle, DM. Modisane

Onsite writers' workshop support: J. Mphidi, V. Magelegeda, R. Maboye, N. Malope

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

1. DIKGATO TSA GO KWALA LE GO TLHAGISA	8
1.1 KAGEGO YA TLHAMO	9
2. MEFUTA E METLHANO YA DITLHAMO	10
2.1 TLHAMO YA KANELO	10
2.2 TLHAMO YA TLHALOSO	12
2.3 TLHAMO YA MAITLHOMO	14
2.4 TLHAMO E E SA TSEYENG LETLHAKORE	15
2.5 TLHAMO YA NGANGISANO	18
3. THANOLO YA DITLHANGWAPONO (DITSHWANTSHO) TSE DI TSOSOLOSANG MAIKUTLO A A RILENG.	21
3.1 DIPONAGALO	21
3.2 DITIRWANA	21
4. DITLHANGWA TSA TIRISANO TSA PUO YA GAE, PUOTLALELETSO YA NTLHA LE YA BOBEDI	24
4.2 MEFUTA YA MAKWALO A SEMMUSO	29
4.3. LOKWALOIKITSISO/ MAIPOLELO/ MAIKAO LE LEKWALOPHELEGETSO	32
4.4 TSA BOTSHELO JWA MOSWI	36
4.5 GO KWALA PEGELO E E TLHOMAMENG LE E E SA TLHOMAMANG	39
4.6 ATHIKELE YA LEKWALODIKGANG KGOTSA YA MAKASINE	45
4.7 LENANETEMA LE METSOTSO YA KOPANO	48
4.8 GO KWALA PUO	51
4.9 MMUISANO/PUISANO	54
4.10 POTSOTHERISANO	56
4.11 THADISO	59
5. DITLHANGWA TSE DIKHUTSHWANE TSA TIRISANO TSA PUOTLALELETSO YA NTLHA LE YA BOBEDI.	63

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

5.1 PAPATSO/PHASALATSO	63
5.2 PAMPITSHANA YA TSHEDIMOSETSO KGOTSA PHOUSETARA	66
5.3 KARATATALETSO	67
5.4 PAMPITSHANA YA TSHEDIMOSETSO KGOTSA PHOUSETARA	69
5.5 BUKATSATSI	71
5.6 GO NEELA DIKAELO	73
5.7 DITAELO	75
5.8. LEKWALO LA MARANYANE (I-MEILE)	76
5.9 MOLAETSAKHUTSHWE	78
6. ACKNOWLEDGEMENTS	87

eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

(iv) Morutwana wa Mophato wa 12

Morutwana wa Mophato wa Marematlou, Dumela! Nte re go tataise. Re dumelele re go tlhabe podi matseba mabapi le ditlhangwa tsa boitlhamedi le tsa tirisano tsa rona tse di fa isong. Tsotlhe di ikaega ka ditlhogo tse di farologaneng le dipopego.

Kaedi e ya **ditlhangwa** e tlaa go thusa mo go ipaakanyetseng Tlhatlhobo ya Pampiri ya Boraro ya Setswana Puo Ya Gae (HL), Puotlaleletso ya Ntlha (FAL) le Puotlaleletso ya Bobedi (SAL).

(v) O KA DIRISA JANG KAEDI E YA GO ITHUTA

- Mo kaeding e, o tlaa bona tshedimosetso ka ga mefuta le boleele jwa ditlhamo le ditlhangwa tsa tirisano tse di farologaneng.
- Go na le ditirwana mmogo le dikao tse di tlaa go thusang go tlhaloganya ditlhangwa tse tsa pampiri ya Boraro.

	Tshedimosetso!
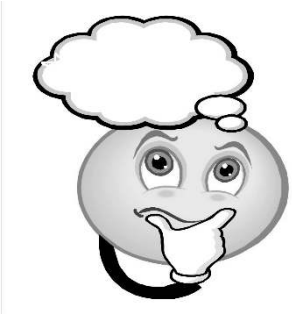	**Gakologelwa!**
	Ditirwana!

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

(vi) Maele a botlhokwa a go ithuta

1. Kgaoganya tiro e o ithutang yona ka dikarolwana. Se se tlaa dira gore o kgone go tsepamisa mogopolo wa gago mo go se o se dirang. Ikhutse pele o simolola karolo nngwe le nngwe.
2. Rulaganya didiriswa tsotlhe jaaka phensele, pene, pampiri, metsi le pene ya mebala go bontsha dintlha tsa botlhokwa. Kwala dintlhana tsa ipaakanyo.
3. Tlhokomela dintlhana tsa mefuta ya ditlhamo mmogo le ditlhangwa tsa tirisano
4. O ithuta bonolo fa o dirisa mebala le ditshwantsho segolo jang fa o thala letlhomeso.
5. Poeletso ya go buisa se o se kwadileng e botlhokwa go runa diphoso le go tseleganya tiro ya gago.
6. Kopa mongwe yo o kgonang go ka go tshwaya diphoso ka se o se tlhagisitseng
7. Ikhutse, o je sentle go ipaakanyetsa tlhatlhobo.

(vii)

Ka letsatsi la tlhatlhobo	
1	Netefatsa gore o na le dipene tse di kwalang, diphensele tse di looditsweng, sephimodi le selootsi. Netefatsa gore ga o lebale lokwaloitshupo le lelwalotetla. Goroga kwa lefelong la go kwalela bonnye ura pele ga tlhatlhobo e simolola.
2	Etela ntlwanaboithusetso pele o tsena mo phaposing ya go kwalela. Ga go tlhokege go senya nako ya botlhokwa ka go etela ntlwanaboithusetso ka nako ya tlhatlhobo.
3	Reetsa fa motlhokomedi wa tlhatlhobo a bala matlhare a lokwalopotso
4	Dirisa metsotso e e lesome e e tlhaoletsweng go buisa ditaelo ka kelotlhoko.
5	Lebelela dipotso tsotlhe go dira tlhopho e e siameng. Thalela dintlha tse di botlhokwa mo potsong gore o itse se o tshwanetseng go se araba. Fa o sa arabe potso sentle ga o ne o bona maduo ape.
6	O tlaa fitlhela mafoko a a dirisetswang go botso dipotso mo kaeding e.
7	Dirisa nako ya gago ka kelotlhoko. Se lebale go sala dikgato tsa go kwala morago.
8	Netefatsa gore o kwadile ka boleele jo bo solofetsweng.
9	Tlhokomela gore mokwalo wa gago o a buisega gore batshwai ba kgone go buisa ditlhangwa tsa gago bonolo.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

(viii) Thadiso ya Pampiri ya Boraro (P3):

DITAELO LE TSHEDIMOSETO	
1	Pampiri e, e arogantswe ka DIKAROLO di le PEDI KAROLO A: Tlhamo (50) KAROLO B: Ditlhangwa tsa tirisano (2 x 25) = (50) **ELA TLHOKO:** O tshwanetse go araba dipotso di le THARO go tswa mo LOKWALOPOTSONG LE.
2	Araba potso e le NNGWE go tswa mo go KAROLO A le e le NNGWE go tswa mo go KAROLO B.
3	Kwala ka puo e o tlhatlhobiwang ka yona.
4	Simolola KAROLO NNGWE le NNGWE mo tsebeng e NTŠHWA.
5	O tshwanetse go rulaganya (sk. letlhomeso la dikakanyo/lenaneopaakanyo/ mmapa wa dikakanyo/dintlhakgolo, jj), runa (tseleganya) o be o tlhotlhe tiro ya gago diphoso. Thulaganyo e tshwanetse go tlhagelela PELE ga tlhamo
6	Ipaakanyo kana letlhomeso lotlhe le tshwanetse go bontshiwa sentle. O gakololwa go thala mola go kgabaganya ipaakanyo ya gago.
7	O gakololwa go dirisa nako ya gago ka mokgwa o o latelang:
8	Nomora dikarabo ka nepagalo go latela thulaganyo ya dinomoro e e dirisitsweng mo pampiring ya dipotso
9	O se ka wa tsenyeletsa setlhogo fa o bala mafoko.
10	Kwala sentle ka mokwalo o o buisegang.

(ix) KE ENG SE BATLHATLHOBI BA SE SOLOFETSENG

Gore motlhatlhojwa a abelwe maduo a le 30 a diteng le ipaakanyo o tshwanetse go ela tlhoko dintlha tse di latelang:

- Go sala morago dikgato tsa go kwala
- Go tlhagisa dikakanyo tse di botlhale tse di bontshang boitlhamedi, di nyalane le setlhogo, tse di supang kgolo.
- Go tlhagisa setlhangwa se se nang le matseno, mmele le bokhutlo
- Gore motlhatlhojwa a abelwe maduo a le 15 a puo, setaele le go tseleganya/ runa o tshwanetse go ela tlhoko dintlha tse di latelang:
- Setlhangwa se se nne le diphoso tsa thutapuo le tsa mopeleto ka gotlhe
- Segalo, setaele le tlotlofoko e nne tse di maleba.
- Go latela tiriso ya puo le melawana, ya matshwao a puiso, thutapuo le mopeleto tse di maleba

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Gore motlhatlhojwa a abelwe maduo a le 5 a kagego o tshwanetse go ela tlhoko dintlha tse di latelang:

- Go kwala ka ditemana mme nngwe le nngwe e nne le ntlhakgaolo/kakanyo ya yona.
- Dipolelo le ditemana tse di bopilweng sentle thata.
- Dikakanyo di lomagane sentle.
- Ditemana di lekalekane

(X) KE ENG SE SOLOFETSWENG GO TSWA MO BATLHATLHOJWENG?

- Go goroga ka nako mo phaposing ya tlhatlhabo.
- Go sekaseka lokwalopotso pele ga go kwala go netefatsa gore le feletse.
- Go buisa lokwalopotso lotlhe gore o nne le tlhopho e e siameng.
- Go ipaakanyetsang ditlhangwa tse o di tlhophileng ka go dira letlhomeso.
- Go kwala ditlhangwa tsa ntlha.
- Go tlhagisa dikakanyo tse di botlhale tse di bontshang boitlhamedi, di nyalane le setlhogo, tse di supang kgolo.
- Go tlhagisa setlhangwa se se nang le matseno, mmele le bokhutlo.
- Go tlhokomela karoganyetso ya nako e e tshikintsweng mo lokwalopotsong.
- Go tlhagisa ditlhangwa tse di tlhtlhilweng diphoso, ka boleele jo bo siameng.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

1. DIKGATO TSA GO KWALA LE GO TLHAGISA

Kgato 1

- **Go dira paakanyetsotiro/ Pele ga go kwala (Letlhomeso)**
- √Kokoanya dikakanyo
- √tlhopha ya tshedimosetso e e maleba

Kgato 2

- **Go kwala ditlhangwa tsa ntlha**
- √Tlhokomela maitlhomo, bareetsi, setlhogo le mofutakwalo
- √Tsaya tshwetso ka tlhopho ya mafoko

Kgato 3

- **Go boeletsa.**
- √Siamisa tlhopho ya mafoko

Kgato 4

- **Go tseleganya**
- √Tlosa puo e e bokaobontsi le e e fatlhang

Kgato 5

- **Go tlhotlha diphoso**
- √Tlhatlhoba diteng, mokgwa le regisetara
- √Dirisa matshwao a puiso le mopeleto o o siameng

Kgato 6

- **Go tlhagisa**
- Tllhagisa setlhangwa sa bofelo

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

KAROLO YA A: DITLHAMO

(1) Boleele jwa ditlhamo

Maemo a puo	Mophato 10	Mophato 11	Mophato 12
Setswana Puo ya Gae	Mafoko a le 300 – 350	Mafoko a le 350 – 400	Mafoko a le 400 – 450
Puotlaleleltso ya Ntlha	Mafoko a le 150 – 200	Mafoko a le 200 – 250	Mafoko a le 250 – 300
Puotlaleleltso ya Bobedi	Mafoko a le 150 – 180	Mafoko a le 180 – 200	Mafoko a le 200 – 250

1.1 KAGEGO YA TLHAMO

Matseno

Matseno a tshwanetse go gorosa mmuisi, a mo ngoke, a mo gogele go ka tswelela pele ka puiso.

Mmele

Mmele o tshotse dintlha tsotlhe tsa tlhamo tse di lotaganeng. Mmele o agiwa ka ditemana tse di lekalekanang gape temana nngwe le nngwe e tshwanetse go nna le kakanyokgolo.

Bokhutlo

Ke kgato ya go garela tlhamo. Ke go sobokanya dintlha kgotsa go khutlisa dintlha tsa tlhamo.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

2. MEFUTA E METLHANO YA DITLHAMO

2.1 TLHAMO YA KANELO

2.1.1 Diponagalo tsa tlhamo ya kanelo

Tlhamo ya kanelo e anela kgang kgotsa tiragalo e e fetileng. E ka nna maitemogelo a gago ka nosi kgotsa tiragalo nngwe le nngwe e o e boneng, e o e buisitseng kgotsa sengwe se o se utlwileng. E go letla go nna le boitlhamedi, ka jalo ga go patelesege gore e nne kgang e e ikaegileng ka boammaruri. E kwalwa go tswa mo matlhakoreng a a farologaneng.

Sekao sa letlhomeso la tlhamo

Gakologelwa!!

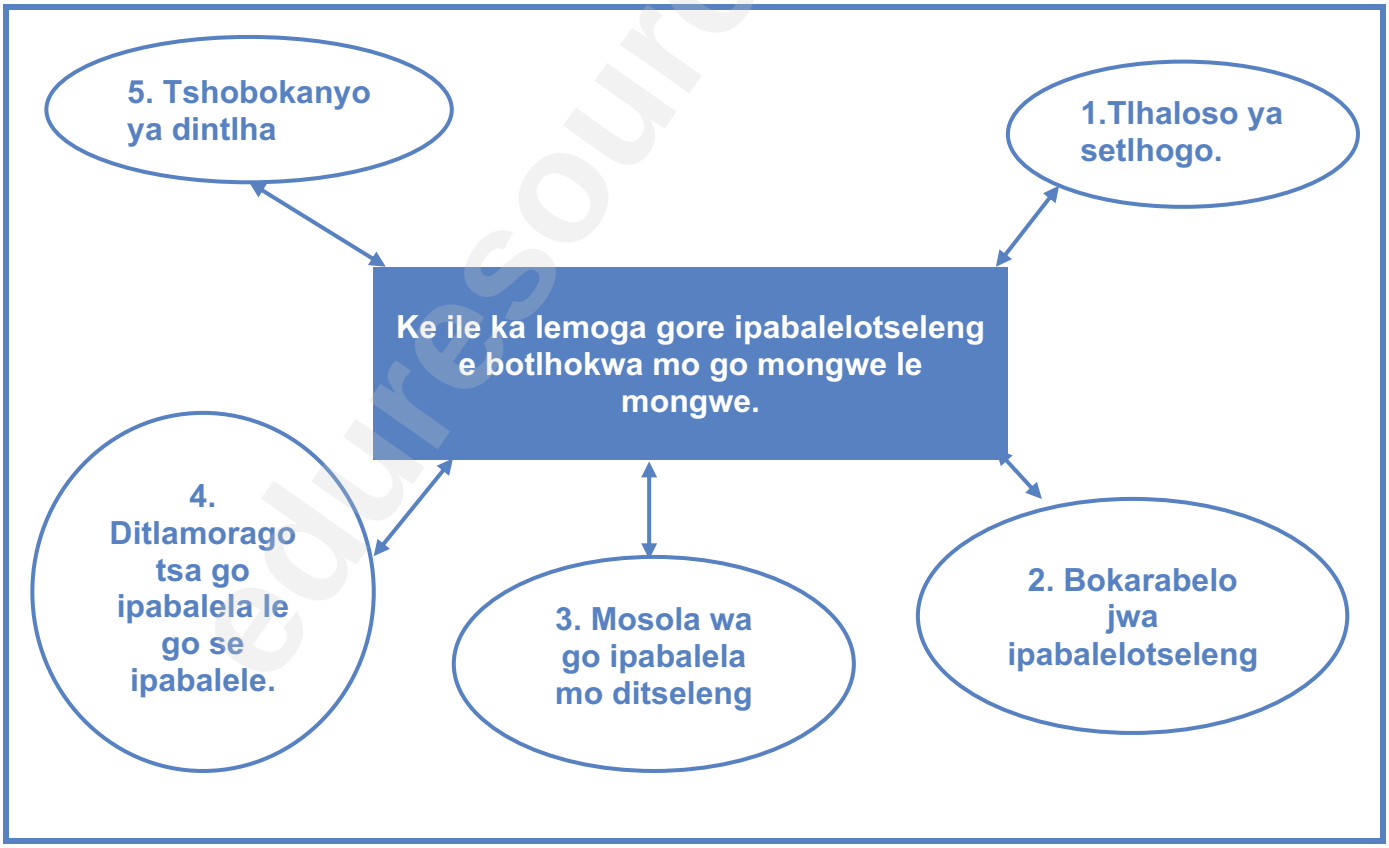

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Gakologelwa

Fa o kwala tlhamo ya kanelo o tshwanetse go ela tlhoko dintlha tse di latelang:

- Ditiragalo di tshwanetse go latelana sentle, mmuisi a dumele gore di diragetse, le fa tota e le dijo tsa ditoro.
- Tlhamo ya kanelo go le gantsi e kwalwa ka paka e e fetileng.
- Matseno e nne a a ngokang kgotsa a a gogelang go tlhalosa setlhogo se o itlhopetseng sona.
- Kanelo e ntle go le gantsi e tlhagisa ntlha e e rileng.
- Bokhutlo jo bo kgodisang ke jo bo itumedisang.
- Kanelo e tshwanetse go ngoka mmuisi go tloga kwa tshimologong go fitlha kwa bokhutlong.
- Setaele, puo le ditiragalo di tshwanetse go itumedisa babuisi.
- Kanelo e e atlegileng e bontsha diteng tse di maleba ka botlalo jaaka pono, modumo, monko/monkgo le tiriso ya ditemosi tse dingwe.
- Ela tlhoko gore tlhamo ya kanelo go le gantsi e a tlhalosa.

Sekao sa tlhamo ya Kanelo

Setlhogo : Setlhogo: Ke ne ka ikotlhaela go bo ke tobeditse "romela", mo mogaleng wa me wa letheka.

Matseno

Ija, monwana o ka go tsenya mo mathateng. Fa o ka tobetsa "romela" ka phoso o tlaa ikotlhaela go bo o dirile jalo ka gonne o ka nna wa se kgone go siamisa phoso e o e dirileng.

Diteng

……
……
……
……

Bokhutlo

Fa a ka bo a itse gore molaetsa oo, o ne o sa lebisiwe kwa go ena, maitsholo a gagwe a dira gore ke ikotlhaele go tobetsa ''romela ''ka phoso.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

2.1.2 Ditirwana

Kwala tlhamo ya boleele jwa mafoko a a ka nnang 400- 450 ka NNGWE FELA ya ditlhogo tse di latelang. O se ka wa lebala go thala letlhomeso kana lpaakanyetsotiro, go tlhagisa setlhangwa sa ntlha le go se runa diphoso pele o kwala sa bofelo.

2.1.2.1 Ke ne ka ikotlhaela go bo ke tobeditse "romela", mo mogaleng wa me wa letheka.

2.1.2.2 Ijoo! Ke ne ke sa solofela gore botsala jwa rona bo ka fedisiwa ke …

2.1.2.3 Ke letsatsi le ke lemogileng gore motho ke motho ka batho ba bangwe.

2.1.2.4 Bathong! Khorona ya tla ya fetola matshelo a rona.!

2.1.2.5 Go tloga ka motlha oo, ka simolola go lebelela motsadi wa me ka tsela e e farologaneng.

2.2 TLHAMO YA TLHALOSO

2.2.1 Diponagalo tsa tlhamo ya tlhaloso

Mofuta o wa tlhamo o tlhalosa motho, kgopolo, maemo, lefelo, maitemogelo kgotsa sengwe ka mokgwa o mmuisi a tlaa itemogelang se se tlhalosiwang jaaka go batlega. Mofuta o wa tlhamo o letlelela mokwadi go dirisa dikarolopuo jaaka matlhalosi, matlhaodi jalo le jalo. E kwalwa ka pakajaanong.

Gakologelwa

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Fa o kwala tlhamo ya tlhaloso o tshwanetse go ela tlhoko dintlha tse di latelang:

- Tlhalosa motho kgotsa sengwe go kgontsha mmuisi go itemogela setlhogo ka botlalo.
- Tlhopha mafoko le ditlhaloso ka kelotlhoko go fitlhelela maitlhomo a a eletsegang.
- Dirisa ditshwantsho tsa pono, modumo, kutlo, tatso ya tsona.
- Dirisa puo ya botshwantshi ka boitshimololedi.
- Tlhopha setlhogo se o nang le maitemogelo mo go sona. Go thata tota go tlhalosa sengwe se o se nang kitso ka ga sona.

(i) Sekao sa tlhamo ya tlhaloso

Setlhogo: Botlhoko jo bo tlisiwang ke tatlhegelo ya mongwe wa losika

Matseno

Loso lo setlhogo, lo tlisa khutsafalo e tona mo mothong, bogolosegolo fa lo tsaya mongwe wa losika. Botlhoko jo bo tlisiwang ke loso mo mothong bo fetwa ke jo motho a bo ulwang fa a opelwa le leino.

Diteng

……
……
……
……

Bokhutlo

Botlhoko jwa loso le fa go le thata go bo kgotlhelela, ga re a tshwanela go bo letla go aga mo maikutlong a rona. Re tshwanetse go itlhotlhora lerole, re tswelele pele ka botshelo.

2.2.2 Ditirwana

Kwala tlhamo ya boleele jwa mafoko a a ka nnang 400- 450 ka NNGWE FELA ya ditlhogo tse di latelang. O se ka wa lebala go thala letlhomeso kana lpaakanyetsotiro, go tlhagisa setlhangwa sa ntlha le go se runa diphoso pele o kwala sa bofelo.

2.2.2.1

Botlhoko jo bo tlisiwang ke tatlhegelo ya mongwe wa losika….

2.2.2.2

Letsatsi la me la ntlha la go nna le dikeledi tsa boitumelo.

2.2.2.3

Barutabana ba gompieno ba tshwere phage ka mangana

2.2.2.4

Ngwana sejo o a tlhakanelwa.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

2.2.2.5
Mogare wa Khorona o amile matshelo a batho, lefatshe ka bophara.

2.3 TLHAMO YA MAITLHOMO

2.3.1 Diponagalo tsa tlhamo ya maitlhomo

Mo mofuteng o wa tlhamo, mokwadi o leba kakanyo le megopolo, a bo a tlhagisa maikutlo kgotsa tsibogo ya gagwe. Mokwadi a ka leba ditoro kgotsa se a eletsang go se fitlhelela mo botshelong jwa gagwe mme a kwale maitlhomo a gagwe.

Gakologelwa

Fa o kwala tlhamo ya maitlhomo, o tshwanetse go ela tlhoko dintlha tse dilatelang:

- Tlhamo ya maitlhomo e tseye letlhakore.
- Maikutlo a tsaya karolo e e botlhokwa.
- E kwalwa ka pakatlang.
- Dikakanyo, megopolo kgotsa maikutlo di tshwanetse go senola boammaaruri le maitemogelo.

(i) Sekao sa tlhamo ya maitlhomo

MATSENO

Bosenyi ke tlhobaboroko mo setšhabeng e bile bo ile magoletsa e le ruri. Setšhaba se palangwe ke sekwakwalala e kete ga go na molao le tolamo go tswa mo sepodiseng.

DITENG

.....

.....

.....

.....

BOKHUTLO

A setšhaba le sona se tseye karolo mo go lwantsheng bosenyi ka kakaretso..

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

2.3.3 Ditirwana

Kwala tlhamo ya boleele jwa mafoko a a ka nnang 400- 450 ka NNGWE FELA ya ditlhogo tse di latelang. O se ka wa lebala go thala letlhomeso kana lpaakanyetsotiro, go tlhagisa setlhangwa sa ntlha le go se runa diphoso pele o kwala sa bofelo.

2.3.3.1

Fa nka nna mokwadi wa dibuka tsa Setswana.

2.3.3.2

Nka tokafatsa jang thebolo ya ditirelo mo baaging fa ke le mokhanselara

2.3.3.3

Fa nka nna mogokgo wa sekolo sa me.

2.3.3.4

Maano a ke tlaa a dirisang go tokafatsa dipholo tsa sekolo sa rona.

2.3.3.5

Nka ntlha ya fa bosenyi e le tlhobaboroko mo toropong ya gaetsho, fa nka nna mo maemong a go nna mokhomisenara wa sepodise nka bo fedisa.

2.4 TLHAMO E E SA TSEYENG LETLHAKORE

2.4.1 Diponagalo tsa tlhamo e e sa tseyeng letlhakore

- Mofuta o wa tlhamo o leka go tlisa tekatekano mo matlhakoreng otlhe a dingangisano.
- Mokwadi o leba matlhakore otlhe a setlhogo se se filweng a bo a tlhagisa dintlha tse dithulanang ka go se tseye letlhakore.
- Kwa bofelong mokwadi a ka tlhagisa ntlhakemo ya gagwe mme dintlha tse di emelelang setlhogo le tse di leng kgatlhanong le setlhogo di tshwanetse go lekalekanngwa mme di sekasekiwe mo tsamaong ya kwalo ya tlhamo.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Kagego ya tlhamo e e sa tseyeng letlhakore

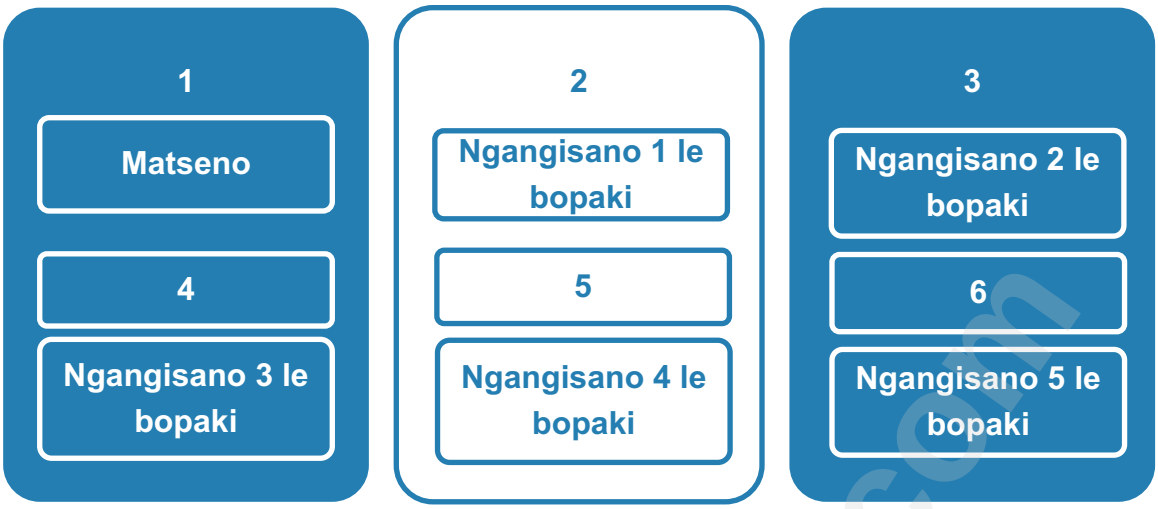

Gakologelwa

Fa o kwala tlhamo e e sa tseyeng letlhakore, o tshwanetse go ela tlhoko dintlha tse di latelang:

- Mokwadi o tshwanetse go tlhaloganya sentle se se solofelwang mo go ena e bile o tshwanetse go tlhagisa matlhakore a mabedi a ngangisano ka kitso e e tletseng.
- Tlhamo e tshwanetse go tlhaloganyega sentle, e bontshe tlhaloganyo e e tletseng e bile e sa tseye letlhakore le le rileng, maikutlo a bepe, dikakanyo di tlhagisiwe sentle e bile di tshegediwe.
- Mokwadi a ka supa kemo ya gagwe kwa bofelong jwa tlhamo fa a konotelela.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

(i) Sekao sa tlhamo e e sa tseyeng letlhakore

Setlhogo: Botshelo bo bonolo, batho bona ba bo ketefatsa ka maitsholo a bona

Matseno

Bonolo jwa botshelo bo tlholwa ke fa batho ba tshela ka phuthologo go se dikgoreletsi dipe, tse di ba tlhorontshang.

Motho fa a tshela ka letshogo, a dikaganyeditswe ke bosenyi le bonweenwee, ga a je monakaladi wa botshelo.

Diteng

.....

.....

.....

.....

.....

Bokhutlo

Batho ba tshwanetse go phedisana ka lerato, tirisanommogo le tlotlo. Botshelo ga bo ne bo nna mokgweleo, fa fela re ka latlha mekgwa ya bolalome,

ra tshepagala.

2.4.2 Ditirwana

Kwala tlhamo ya boleele jwa mafoko a a ka nnang 400- 450 ka NNGWE FELA ya ditlhogo tse di latelang. O se ka wa lebala go thala letlhomeso kana lpaakanyetsotiro, go tlhagisa setlhangwa sa ntlha le go se runa pele o kwala sa bofelo.

2.4.2.1

A tiriso ya mogala wa letheka ke nngwe ya ditshwanelo tsa barutwana?

2.4.2.2

A go siame gore bašwa ba nne le seabe mo ditlhophong?

2.4.2.3

A fešene e botlhokwa mo bašweng?

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

2.5 TLHAMO YA NGANGISANO

2.5.1 Diponagalo tsa tlhamo ya ngangisano

Mo tlhamong e, mokwadi o tlhagisa kakanyo, ntlhakemo mme o nganga ka maitlhomo a go dibela kemo ya gagwe. Kakanyo ya mokwadi e tshwanetse go totobala go simolola kwa ntlheng go fitlha kwa bofelong. Tlhamo e e tlhagisa letlhakore le le lengwe mme mokwadi o leka go gapeletsa mmuisi go leba ditiragalo ka leitlho la gagwe.

Gakologelwa

Fa o kwala tlhamo ya ngangisano o tshwanetse go ela tlhoko dintlha tse di latelang:

- Simolola tlhamo ka go tlhagisa ntlhakemo, kgotsa gore o tsaya letlhakore lefe, o bontsha boitshimololedi.
- Naya mefutafuta ya dingangisano go tshegetsa ntlhakemo ya gago mme o tlhalose se.
- Mokwadi o tlaa leba thata dintlha tse di tshegetsang pegelo kgotsa tse di leng kgatlhanong.
- Tlhamo ya ngangisano e tlhagisa letlhakore le le lengwe mme dikakanyo di tlhagisiwa ka kgatelelo e kgolo. Mefuta e e farologaneng ya didiriswa tsa puo le dithekiniki tsa tirisopuo di tshwanetse go dirisiwa.
- Puo e dirisiwe ka maikutlo mme mokwadi a se ke a tlhoka maitseo.
- Bokhutlo bo tshwanetse go tlhagisa kakanyo e e tlhomameng, e tlhaloganyega mme e gapeletsa mmuisi go dumelana le se se tlhagisitsweng.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

(i) Sekao sa tlhamo ya ngangisano

Setlhogo: Bomme ba tshwenyegela boitekanelo go gaisa borre. Dumela kgotsa ganetsa.

Matseno

Boitekanelo ke go tlhokomela mmele ka go ikatisa kgotsa go ja dijo tsotlhe tse di ka go thusang go nna o itekanetse o se na malwetse. O dira diteko tse di farologaneng go itlhola fa o sena bokoa bongwe mo mmeleng. Go le gantsi bomme ke batho ba ba dirang tsotlhe tseo go itlhokomela mo botshelong ke dumelana le setlhogo.

Diteng

……
……
……
……

Bokhutlo

Go tlhokomela boitekanelo go botlhokwa go gaisa dilo tsotlhe. Fa o na le madi le dilo tsotlhe, o se na boitekanelo jo bo siameng go utlwisa botlhoko gonne ga o itumelele tsotlhe tse o nang natso. Nnete ke gore tota bomme ke batho ba e leng gore ba tlhokomela boitekanelo jwa bona thata go ga isa borre.

2.5.2 Ditirwana

Kwala tlhamo ya boleele jwa mafoko a a ka nnang 400- 450 ka NNGWE FELA ya ditlhogo tse di latelang. O se ka wa lebala go thala letlhomeso kana lpaakanyetsotiro, go tlhagisa setlhangwa sa ntlha le go se runa pele o kwala sa bofelo.

2.5.2.1
A moento wa go thibela COVID 19 o tshwanetse go pateletswa baagi. Dumela kgotsa o ganetse.

2.5.2.2
Batswantle ba ba tseneng ntle le tetla mo Aforikaborwa ba tshwanetse go newa makwalo boagi. Dumela kgotsa o ganetse.

2.5.2.3
Go ya ka bosenyi le dipolao tsa bana le basadi tse di kwa godimo, a katlholelo leso e tshwanetse go busediwa mo nageng ya rona. Dumela kgotsa o ganetse.

2.5.2.4
Bomme ba tshwenyegela boitekanelo go gaisa borre. Dumela kgotsa o ganetse

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

2.5.2.5

A dingwaga tsa go letlelelwa go nwa bojalwa di tshwanetse go fokodiwa kgotsa go okediwa. Dumela kgotsa o ganetse

eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

3. THANOLO YA DITLHANGWAPONO (DITSHWANTSHO) TSE DI TSOSOLOSANG MAIKUTLO A A RILENG.

Setlhangwapono ke setshwantsho se se tlhotlheletsang kwalo ya tlhamo e e ikaegleng ka se se bonwang le mokgwa o se tsosang maikutlo ka gona. Maitlhomo a setlhangwapono ke go tsosolosa boitlhamedi.

3.1 DIPONAGALO

Tlhamo ya gago e ka kwalwa ka mofuta mongwe le mongwe wa tlhamo (ke gore e ka nna tlhamo ya kanelo, tlhaloso, ngangisano, e e sa tseyeng letlhakore kgotsa maitlhomo).

Fa o tsibogela tlhamo ya mofuta o, ipotse dipotso tse di latelang:

- bona eng mo setshwantshong se se mo isong?
- Ke eng se se tlhagelelang mo setshwantshong mme se go gogela go gaisa tse dingwe?
- Ke kakanyokgolo efe e setshwantsho se tsepamisitseng mogopolo mo go yona?
- Setshwantsho se tlhagisa kgopolo efe?
- Setshwantsho se tsosolosa maikutlo afe?

Gakologelwa!!

- Neela tlhamo ya gago setlhogo se se maleba.
- O gakololwa gore o tlhalose fela se o se bonang mo setshwantshong.
- Netefatsa gore go na le kgolaganyo gareng ga diteng le tlhamo ya setshwantsho.
- Gakologelwa go sala morago dikgato tsa go kwala.

3.2 DITIRWANA

Ditshwantsho tse di tlhagelelang di ka tsosa maikutlo kgotsa tsibogo e e rileng. Tlhopha setshwantsho se le sengwe mme o kwale tlhamo ka ga sona. Neela tlhamo ya gago setlhogo se se maleba. Nomora potso ya gago.

ELA TLHOKO: Diteng tsa tlhamo ya gago di tshwanetse go nyalana le setshwantsho se o se tlhophileng.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

3.2.1

[Se nopotswe go tswa mo inthaneteng]

3.2.2

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

3.3

3.4

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

4. DITLHANGWA TSA TIRISANO TSA PUO YA GAE, PUOTLALELETSO YA NTLHA LE YA BOBEDI

Ditlhangwa tsa tirisano ke tsa tlhaeletsano tse di farologaneng go ya ka diteng, sebopego le mokgwa o di kwalwang ka ona, mme di tshwere melaetsa e e totileng sengwe se se rileng.

Boleele jwa ditlhangwa tse:

Maemo a puo	**Mophato wa 10**	**Mophato wa 11**	**Mophato wa 12**
Puo ya Gae	180 - 200	180 - 200	180 - 200
Puotlaleletso ya Ntlha	120 - 150	120- 150	120 - 120
Puotlaleleltso ya Bobedi	80 - 100	80 - 100	80 - 100

Ditlhangwa tsa tirisano tse di leele di arogantswe ka ditlhopha di le nne tse di latelang:

SETLHOPHA SA A	Lekwalo la botsalano, Lekwalo la semmuso (kopo/ngongorego/phatlhatiro/kgwebo/makwalo a semmuso le a e seng a semmuso go ya go ba kgatiso.
SETLHOPHA SA B	Tsa botshelo jwa moswi, Lokwaloikittsiso/Maikao le Lekwalophelegetso.
SETLHOPHA SA C	Pegelo, Thadiso, Athikele ya makasine, Lenaanetema le metsotso ya kopana
SETLHOPHA SA D	Puo, Mmuisano, Potsotherisano

MEFUTA YA MAKWALO

Makwalo a botsalano le a semmuso a farologana go ya ka dintlha tse di latelang:

Dintlha	**Makwalo a botsalano**	**Makwalo a semmuso**
Baamogedi	• Go kwalela tsala kgotsa mongwe wa losika • Puo le segalo di tshwanetse go nna tse di sa tlhomamang, tse di nang le botsalano. • Puo e ka nna e e sa tlhomamang fela e seng ya mmila.	• Go kwalelwa mongwe yo o sa mo itseng kgotsa o mo itse ka mokgwa o e seng wa botsalano. • Puo le segalo di tshwanetse go nna tse di tlhomameng. • Puo e bontshe maitseo ka metlha.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Maitlhomo	• Go golagana le mongwe yo o mo itseng kgotsa wa losika • Go neelana ka tshedimosetso le go batlisisa ka dilo tse lo di kgatlhegelang, sekao: dintlha tsa losika, tsa go seba kgotsa go abelana ka dikgang, go tlotlomatsa kgotsa go gomotsana.	• Go kopa tiro • Go neela ntlhakemo ka dintlha tse di go amang. • Go ngongorega • Go kopa tshedimosetso
Kagego	• Akaretsa aterese ya gago le letlha • Ditumediso e tlaa nna tse di tlhomameng ka tiriso ya leina sekao 'Botsang/ Mauki' • Bokhutlo e nne jo bo sa tlhomamang jaaka 'Tsala ya gago/ 'Setlogolo sa gago'/'Kgaitsadiago'/ Masego	• Akaretsa aterese ya gago le letlha • Akaretsa aterese ya moamogedi • Bokhutlo e nne jo bo tlhomameng 'Ka boikokobetso' / 'Ka boikobo' / Weno/ Mme Mokhine/ Mme Lekome • Akaretsa moono/ setlhogo • Kwala leina mme morago o saene kgotsa o tseketletse
Diteng	• Setlhogo sa potso se tlaa go kaetsa gore diteng di akaretse eng? • Rulaganyetsa temana ya matseno, ka go thala dintlha tsa botlhokwa mme o di latedisanye go ya ka ditemana.	• Setlhogo sa potso se tlaa go kaetsa gore diteng di akaretse eng? • Rulaganyetsa temana ya matseno, ka go thala dintlha tsa botlhokwa mme o di latedisanye go ya ka ditemana. • Go botlhokwa go kwala dintlha tsa gago kgotsa ngangisano ka mokgwa o o rulaganeng, go tshegetsa tlhagiso ya gago. • Kwala ka bokhutshwane mme o tlhamalatse puo.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

4.1.2 Mefuta ya makwalo a botsalano

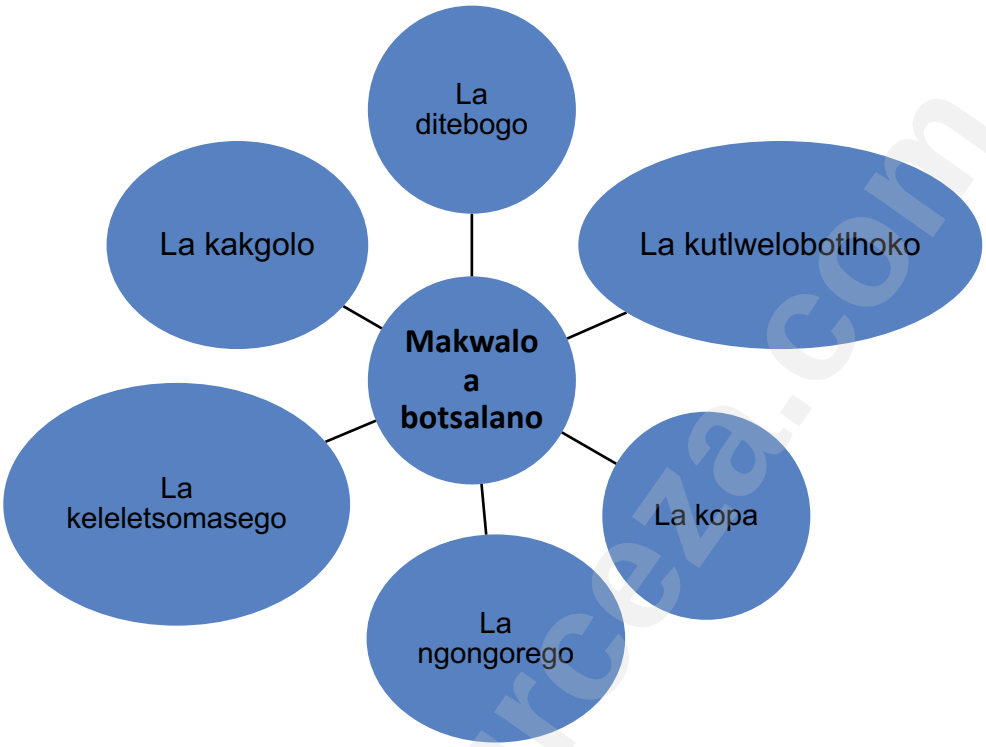

4.1.1 Diponagalo

- Mo lekwalong o ka buisana le ba losika, ditsala kgotsa bangwe fela ba o ka neng o itsane nabo.
- Tlhotlha diphoso mo setlhangweng.
- se fapoge setlhogo
- Kwala matseno a a ngokang
- Kwala aterese ya mokwadi fela.
- Se lebale mokgwa o o siameng wa go khutlisa.

Gakologelwa!

Fa o kwala lekwalo la botsalano, o tshwanetse go ela tlhoko dintlha tse di latelang:

- Kwala aterese ya mokwadi fela.
- Se lebale mokgwa o o siameng wa go khutlhisa.
- Karabo e nne boleele jwa mafoko a a ka nnang 180-200 (diteng fela).
- gakololwa go runa le go tlhotlha setlhangwa sa gago diphoso.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

(i) Sekao sa lekwalo la ditebogo

493 Ntlatseng Street
Mangaung
8301
17 Mopitlwe 2025

Rre le Mme Modisaotsile

Ke ka boitumelo jo bogolo go romela ditebogo ka tshegetso e lo nnileng le yona mo go rona ka nako ya kutlobotlhoko ya loso le phitlho ya Nkoko wa rona Mosela. Re ne re le mo maibing re sa itse gore re tshware kae re tlogele kae.

Re lebogetse dithulaganyetso tsa setlhabo le lekasei ka jaana re ne re se na kwa re ka lebang teng. Ka e bile re sa dule mo gae, go fitlhela lo phuthile nkoko e bile lo adimane ka dilwana tsa go dira go re fokoleditse matshwenyego a go tla ka dilwana go tswa Phitshane.

Fa e le dithapelo tsona re leboga go menagane le gore lo ntse lo tlhokometse gore ba kereke ba tlisetsa nkoko dithapelo fa a ne a sa le mo botshelong. Lo tota lo le baagisane ba nnete, e le ruri lo tshegeditse serodumo sa matlo go ša mabapi.

A Morena wa kagiso yotlhe a lo segofatse.

Ba lona
Boorra Modisane

(ii) Sekao sa lekwalo la kutlwelobotlhoko kgotsa la kgomotso

Tsala ya gago e tlhokofaletswe ke rre. Mo kwalele lekwalo o mo gomotse mme o ithaope go ka thusa fa go nang le tlhokego teng.

57 Tselakgolo ya Mangope
Ramosadi
Mafikeng
9377
23 Mopitlwe 2025

Neo

Ke ka maswabi a magolo go utlwa ka kotsi e Mosimanegape a amegileng mo go yona mme ke solofela fa lo utlwile botlhoko thata. Wena le ba losika, amogelang molaetsa wa rona wa kutlwelobotlhoko.

Nna le Mosimanegape re kopane kwa boemela tereneng jwa Gauteng fa re ne re ya sekolong kwa Natala. Bobedi jwa rona re ne re sa itse ope e bile re sa itse tsela fela ra goroga ka poloko ya Morena ka e bile re ne re ya lefelo le le lengwe. Se se gakgamatsang ke gore fa re fitlha kwa sekolong ra fitlhela re le mo mophatong o le mongwe.

Ke gopola Mosimanegape ka bopelontle jwa gagwe le dithotloetso tsa gagwe mo dithutong tsa rona. O ne a ntshotse jaaka kgaitsadie ke sa wele fa fatshe. Go se ope yo o neng a ka ingwaela matsetse mo go nna. Mosimanegape o ne a tshabiwa e bile a tlotlega.

A re ikgomotseng ka go itumelela malatsi a botshelo jwa gagwe le seabe sa gagwe mo morafeng. Modimo o itse go phimola dikeledi tsotlhe le go tlosa kutlobotlhoko yotlhe. Sitlhamololelang matshwenyego a lona kwa go Ena, o tlaa lo tlhokomela.

Fetisetsa kutlwelobotlhoko ya rona go batsadi ba gago le bana. O se ka wa okaoka go nkitsise fa go na le sengwe se nka go thusang ka sona mo nakong e e botlhoko e.

Tsala ya gago
Dimakatso

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

(iii) Sekao se sengwe sa lekwalo la kutlwelobotlhoko

46 Motsesetoropo wa Ratlou
Thaba–Nchu
9780
16 Lwetse 2025

Mme Kgaboetsile
E nnile maswabi le kutlobotlhoko go utlwa ka go tlhokafala ga g a rre Kgaboetsile mo kotsing ya sejanaga. Ke tatlhegelo e kgolo thata mo go wena le balosika, tota le mo morafeng wa Barolong ka kakaretso.
Rre Kgaboetsile e ne e le motho yo o mafolofolo, yo o pelotelele e bile a le boineelo fa a tshwaragane le ditiro tsa setšhaba. Ke tlaa aga ke gopola seabe se a nnileng le sona mo go rulaganyetseng bana ba dikhutsana moletlo wa matsalo a Morena. O ne a kgarakgatsega mme a sa fele pelo go kopa dimpho kwa ditlamong tse di farologaneng.
Mma, fetisetsa molaetsa wa matshediso go batsadi ba ga rre Kgaboetsile le bana. Fa e le gore go se ke ka thusang ka sona lo se okaoke go ka tlhagisa kopo ya lona.

Tsala ya gago

Phala

4.1.2 Ditirwana

Ela tlhoko: Tsela nngwe e dipotso tsa makwalo a botsalano a ka bodiwang ka yona.

4.1.2.1
Tirelo ya phitlho ya ga nkokoago e tsamaile ka thelelo. Baagisani ba gagwe ba ne ba lo eme nokeng go tloga ka nako ya loso go fitlha ka letsatsi la bofelo, e leng la phitlho. Ba kwalele lekwalo o ba lebogele kemonokeng e ba nnileng le yona ka nako ya lona ya kutlobotlhoko**.**

4.1.2.2
Tsala ya gago e tlhokafaletswe ke batsadi boobabedi ka ntlha ya bolwetse jwa Khorona. Mo kwalele lekwalo o mo gomotse. Feleletsa lekwalo la gago ka go ithaopa go ka thusa fa go nang le ditlhokego teng.

4.1.2.3
Mongwe wa balwelakgololosego wa motse wa lona o bone kotsi ya sejanaga. Kwalela mohumagadi wa gagwe o mo gomotse.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

4.2 MEFUTA YA MAKWALO A SEMMUSO

Dintlhathuto

4.2.1 Diponagalo

- Lekwalo le ke le le khutshwane
- Tshedimosetso yotlhe e e maleba le mofuta wa lekwalo e kwale
- Setlhogo kgotsa moono o thusa setheo go tlhaloganya diteng tsa lekwalo kwa ntle ga go buisa ka tsenenelelo
- Kwala dinomoro tsa megala kwa o ka fitlhelwang gone
- Kwala diaterese di le pedi, ya mokwadi le ya mokwalelwa.
- Se lebale mokgwa o o siameng wa go khutlisa lekwalo.

Dintlhathuto

(b) Lekwalo la taletso

Fa o kwala lekwalo la taletso go sebuisegolo, tlhokomela dintlha tse di latelang:

- Tlhalosa gore ke ka ntlha ya eng fa o bona go tshwanela gore tiro e dirwe ke mokwalelwa
- Neela dintlha tsa moletlo (lefelo, letlha le nako)
- Tlhalosa gore ke bomang ba ba laleditsweng
- Neela setlhogo kgotsa ntlha e lo ratang a ka bua ka yona
- Ama ntlha ya thulaganyo ya didirisiwa.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

- Tlhalosa ka tsa marobalo le se lo tlaa se mo direlang.
- Kopa boikitsiso jo lo ka bo dirisang go mo itsise pele a ka neela puo fa go tlhokega. Se se akaretse dithutego tsa gagwe, kemo ya nyalo, mafelo a a dirileng kwa go ona fa go tlhokagala.

Gakologelwa

Fa o kwala lekwalo la semmuso, o tshwanetse go ela tlhoko dintlha tse di latelang:

- Kwala diaterese di le pedi, ya mokwadi le ya mokwalelwa.
- Se lebale mokgwa o o siameng wa go khutlhisa.
- Karabo e nne boleele jwa mafoko a a ka nnang 180-200 (diteng fela).
- gakololwa go runa le go tlhotlha setlhangwa sa gago diphoso.

(i) Sekao sa lekwalo la semmuso

156 Tsela ya Bathoeng
Kimberley
8300
20 Ferikgong 2025

Motsamaisi
Lefapha la Thuto la Kapa Bokone
Kimberley
PO Box 1427
8300

Rra/Mma
KOPO YA PHATLHATIRO YA MOTHUSAMORUTABANA
Ke dira kopo ya phatlhatiro ya mothusamorutabana jaaka e phasaladitswe mo lekwalodikgannye la Sowetan ka la 20 Seetebosigo 2021.

Go tlaleletsa lekwalokopo la me, ke romela lokwaloikitsiso lwa me.

Ke na le kgatlhego mo go direng tiro e ka ke na le maitemogelo le dithutego tse di maleba le go nna le lerato mo barutwaneng. Nka thusa ka tsamaiso ya phaposi le go thusa barutwana ba ba nang le dikgwetlho mo dithutong.

Nka itumelela go ka abelwa tšhono ya go tsenela potsotherisano. Lo ka ikgolaganya le nna mo go nngwe ya megala e. 053 8396689 kgotsa 0824915651.

Ke lebeletse go utlwa go tswa kwa go lona.
Ka boikokobetso
Ditebogo Lekome

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

4.2.2 Ditirwana

Ela tlhoko: Tsela nngwe e dipotso tsa makwalo a semmuso a ka bodiwang ka yona.

4.2.2.1
O lemogile gore go barutwana bangwe ba ba sa boneng sentle mo sekolong sa gaeno. Kwalela Tona Wa Lefapha la Boitekanelo o mo kope thuso ya diborele tse di ka abelwang barutwana bao.

4.2.2.2
Setlhopha sa mmino mo sekolong sa lona se tshwanetse go tsenela dikgaisano tsa boditšhabatšhaba tsa mmino wa dikolo kwa Botswana. Barutwana ba bangwe ga ba na makwalo a mosepele mme ba bangwe ba tlhaela madi a sepalamo. Kwalela mogokgo wa sekolo sa lona lekwalo, le mo go lona o kopang tetla ya go kokoanya matlole a go thusa.

4.2.2.3

Moagisane wa gago o kgothositswe le go bofiwa diatla mme o bone dinokwane tse di dirileng tiro e.o tshaba go tlhagelela jaaka paki. Kwalela sepodise lekwalo o ba itsise ka tiragalo e.

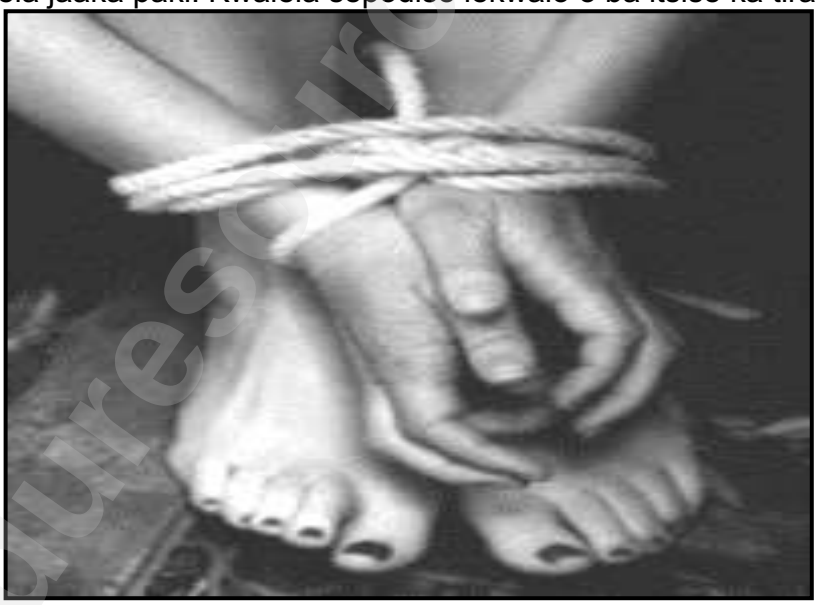

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

4.3. LOKWALOIKITSISO/ MAIPOLELO/ MAIKAO LE LEKWALOPHELEGETSO

Lokwaloikitsiso/ maipolelo/ maikao ke lokwalo lo lo khutshwane lo lo tlhalosang tsa botshelo jwa mokwadi. Lo patiwa ke lekwalokopo la phatlhatiro. Fa o kwala lokwaloikitsisio/ maipolelo/ maikao tlhagisa tshedimosetso yotlhe e e maleba.

4.3.1 Diponagalo

Dirisa malepa a a latelang go kwala lokwaloikitsiso/ maipolelo/ maikao le lekwalophelegetso. Tlhokomela dintlha tse di latelang:

- Ipapatse kgotsa ithekise gore lefatshe le go itse.
- Kwala ka tsela e e leng gore motho yo o sa go itseng a ka go kgatlhegela.
- Tlhagisa tshedimosetso e e lolameng, e tsepame fela e nne khutshwane.
- Tshedimosetso e nne maleba le se kopo e se lebileng.
- Kwala dintlha ka tatelano, se kwale ka mokgwa wa porosa kgotsa ditemana
- Neelana ka tshedimosetso e ntsi ka moo o ka kgonang ka teng, fela e nne e e maleba.
- Latela ditlhogo tse di dirisiwang go kwala lokwaloikitsiso mme o ikaege ka tsona.
- Tshedimosetso ka borutegi, bokgoni le maitemogelo di tlhagiswe ka botlalo go ngoka kgatlhego.
- Se lebale go tlhagisa dipaki le dinomoro tsa gago tsa letheka.
- Netefatsa gore mopeleto le tiriso ya puo di nepagetse.

Gakologelwa!!

Kwala dintlha tse di latelang fa o kwala lokwaloikitsiso/ maipolelo/ maikao

- Tshedimosetso ka ga mong.
- Borutegi
- Maitemogelo le bokgoni a tiro.
- Dipaki

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

(i) Sekao sa lokwaloikitsiso/maipolelo/ maikao lwa go batla tiro

LOKWALOIKITSISO LWA GA APHANE ORORISENG DIMPHO

DINTLHA TSA MONG

LEINA:	Dimpho Ororiseng
SEFANE:	Aphane
LETLHA LA BOTSALO:	2 Ferikgong 1993
NOMORO YA BOITSHUPO:	930102 5070 087
BONG:	Mosimane
KEMO YA NYALO:	Ga a nyala
BANA:	Ba babedi
BOSETŠHABA:	MoAforikaborwa
MOGALA WA LEGAE:	012 354 6607
MOGALA WA LETHEKA:	082 4915 651
I-MEILI:	mphom24@gmail.com
ATERESE YA BONNO:	1048 Mongwato Street Tshwane 0001
ATERESE YA POSO:	P O Box 2233 Tshwane 0001
LOKWALOKGWEETSO:	Khoutu ya bo 8

DITHUTEGO

SEKOLO SE SEGOLO:	Sekolosegolo sa Bophirima
MOPHATO:	12
NGWAGA:	2020
DIRUTWA:	Setswana Puo ya Gae English FAL Mathematics Life Orientation
TIRO YA NAKWANA:	Mokgweetsi wa dibese Bodirelo jwa dibese jwa Thari
NGWAGA:	2021

DIPAKI

1. Mme Orefile Khaba:	Mogokgo wa sekolo
Mogala wa letheka:	071 1983 043
2. Mme Basetsana Mashigo:	Moruti
Mogala wa letheka:	073 2307 043
Rre Pako Tsatsinyane	
Mogala wa letheka:	082 555 6119

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

(ii) Sekao sa lekwalophelegetso

5881 Rose Street
Heatherdale
0182
21 Mopitlwe 2025

Mogokgo
NM Tsuene High School
42214 Motsuminyane Street
Ga Rankuwa
0208

Rre / Mme

KOPO YA PHATLHATIRO YA BORUTABANA.

Ke kwala lekwalo le go kopa tiro ya borutabana e ke e boneng e phasaladitswe mo lokwalodikgang la Sunday Times la 05 Tlhakole 2021.

Ke mametleletse lokwaloikitsiso le le nang le dipaki le bosupi jwa borutegi.

Tshedimosetso ya tlaleletso ka maitemogelo le bokgoni e tlaa fitlhelwa mo lokwaloikitsisong lo lo mametleletsweng.

Ke a leboga.

Ka boikokobetso
Aphane OD (Mme)

4.3.2 Ditirwana

Ela tlhoko: Tsela nngwe e dipotso tsa lokwalophelegetso lekwaloikitsiso di ka bodiwang ka yona.

4.3.2.1
Kwala maikao/ maipolelo/ lokwaloikitsiso le lekwalophelegetso tse o tlaa di dirisang go kopa phatlhatiro ya borutabana kwa sekolong sa NM Tsuene o ikaegile ka tshedimosetso e e fa tlase:

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

PHATLHATIRO YA BORUTABANA
Morutabana mo sekolong sa NM Tsuene Sekolo se segolo sa NM Tsuene se batla morutabana wa mophato wa borobedi le borobongwe wa serutwa sa Setswana. **Dithutego tse di tlhokegang:** ● Lokwalo la borutabana. ● Bokgoni ba go dirisa khomphiutara ● Bokgoni jwa go dira le barutwana. Morutabana o tlaa nna le maikarabelo a go ruta barutwana ba mophato wa borobedi le borobongwe go akaretsa: ● Go katisa barutwana ka kgwele ya dinao kgotsa kgwele ya mabogo. ● Go thusa mo taolong ya barutwana. ● Go thusa go nna motsamaisi wa phaposi jalo le jalo. Maikao / maipolelo, lokwaloikitsiso le lekwalophelegetso, disetikeiti tse di kannweng tsa dithutego mmogo le lokwaloitshupo di romelwe kwa ofising ya mogokgo. NM Tsuene Secondary School 2441 Motsuminyane Street Ga Rankuwa 0208 Letlha la tswalelo: 19 Mopitlwe 2021 Fa o batla tshedimosetso leletsa Thobeka Motau mo: 082 345 6754 **ELA TLHOKO: Go tlaa lelediwa fela bakopatiro ba ba tlhophilweng go tla potsotherisanong.**

4.3.2.2

O bone tiro mo lokwalodikgang la City Press ya botsamaisi jwa setheo sa Telkom. Kwala lekwalophelegetse le maikao/ maipolelo/lokwaloikitsiso go kopa tiro eo.

4.3.2.3

Kwala maikao/maipolelo/ lekwaloikitsiso le lekwalophelegetso tse o tlaa di dirisang go kopa phatlhatiro ya booki kwa bookelong jwa George Mkhari.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

4.4 TSA BOTSHELO JWA MOSWI

Tsa botshelo jwa moswi ke tshedimosetso e e tletseng fela e le khutshwane ka ga botshelo jwa motho yo o tlhokafetseng.

E akaretsa dintlha tse di latelang:

KITSISO YA LOSO

E mo go yona go neelanwang ka tshedimosetso e e mabapi le moswi jaaka, maina a moswi, letsatsi la loso, bonno. letsatsi la tirelophitlho, kwa bofelong go nne le mafoko a go robatsa moswi ka kagiso.

PUO YA THORISO (ELOJI)

Ke setlhangwa se se kwadilweng se go neelwanang ka yona kwa losong kgotsa kwa tirelong ya segopotso sa moswi go mo tlotlomatsa le go gopola tsa botshelo jwa gagwe.

TLOTLOMATSO

Ke puo e e tlhagisiwang go tlotlomatsa mongwe ka ntlha ya phitlhelelo nngwe mo botshelong jwa gagwe. Tlotlomatso e, e ka nna ya mpho, sekgele kgotsa puo ya tlotlomatso kwa losong.

Dintlha ka botlalo di sobokantswe mo sethalong se se latelang:

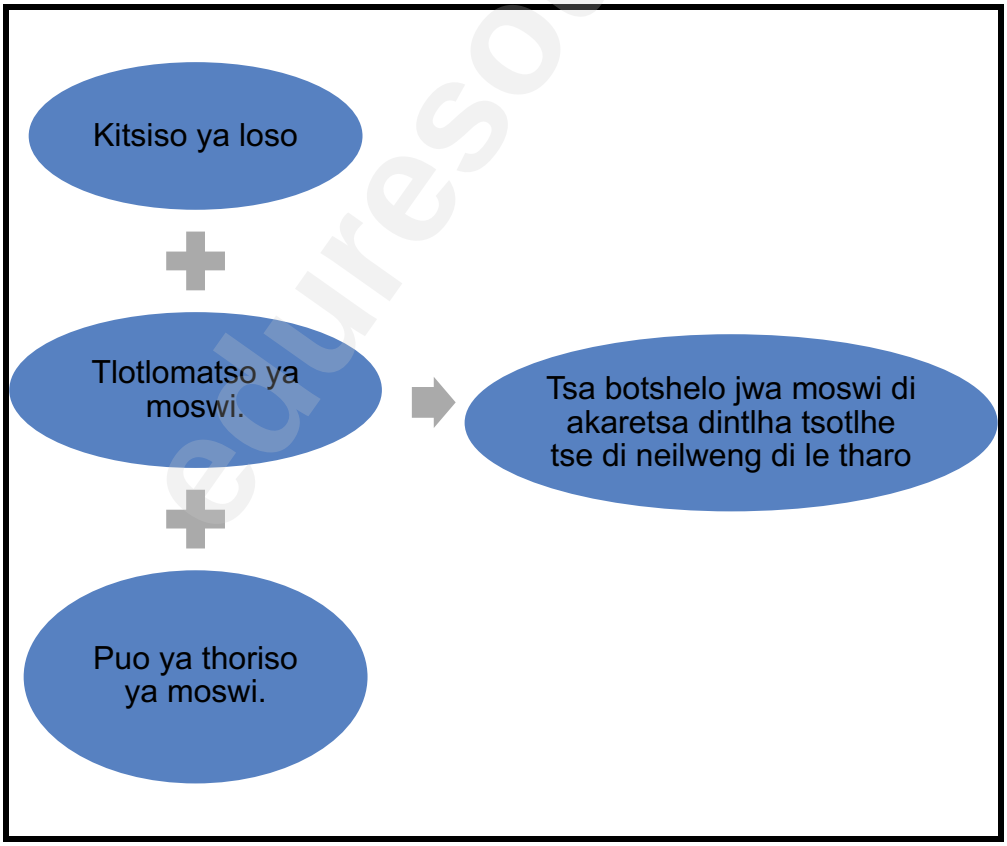

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

4.4.1 Diponagalo

Fa o kwala tsa botshelo jwa moswi, tlhagisa tshedimosetso e e tletseng mabapi le dintlha tse di latelang:

- Leina le sefane sa moswi;
- Batsadi;
- Lefelo le letlha la matsalo;
- Letlha le a tlhokafetseng ka lona.
- Boemo jwa tsalo;
- Sebakwa sa loso.
- Tsa tiro (fa a ne a dira)
- Seabe mo setšhabeng (fa go tlhokega)
- Kemo ya nyalo (fa a nyetswe
- Mafoko a go robatsa moswi ka kagiso.
- Leboko la thoriso la kgotla/la kgoro/lotso lwa moswi

Gakologelwa!!

- Se, ke tsa botshelo jwa moswi e seng motshedi.
- Dirisa phefofatso.
- O ka khutlisa tsa botshelo jwa boswi ka leboko la kgotla ya gagwe.

(i) Sekao sa Tsa botshelo jwa moswi

TSA BOTSHELO JWA MOSWI

Moswi Monnafela Dije o belegwe ka kgwedi ya Motsheganong e tlhola malatsi a le marataro ka ngwaga wa 1946 mo motseng wa Matile. Ke ngwana wa bobedi wa baswi rre le mme Pule Dimakatso Dije. O kolobeditswe a bo a tlhomamisiwa mo kerekeng ya Luthere gona mo Matile.

O simolotse dithuto tsa gagwe mo sekolong se sepotlana sa Matile mme a tsweletsa dithuto tsa gagwe kwa motseng wa Orlando, mo porofenseng ya Gauteng. O weditse dithuto tsa gagwe kwa sekolong se segolo sa Orlando, morago a ya go katisetswa dithuto tsa borutabana kwa Kholetšheng ya borutabana ya Hebron.

O simolotse tiro ya borutabana ka ngwaga wa 1968 mo sekolong sa Tlotlego kwa Moletsane, morago ga go falola dithuto tsa yunibesithi, a iponela tlhatlhoso go nna Tlhogo ya Lefapha ya Dipuo tsa bantsho. Moswi o ne a itsiwe thata ka bokgoni jwa gagwe mo

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

dirutweng tsa Hisetori le Setswana. O ne a itsiwe gape ka matsetseleko a gagwe a go katisa ditlhopha tsa kgwele ya dinao.

O tsene mo lenyalong le le boitshepo le Mponeng, Prudence Madiba mme ba segofadiwa ka barwa ba le babedi le morwadi a le mongwe. Moswi o rotse tiro ka ngwaga wa 2006 e le mogokgo kwa sekolong se segolo sa Ithuteng.

O tlogela lefatshe le le ka kwano Mopitlwe a tlhola malatsi a le lesome le bobedi ka 2021, morago ga bolwetse jo bokhutshwane.

O tlogela mosadi le bana ba babedi e bong Olehile le Keneilwe, ditlogolo tse pedi le bomorwarraagwe ba le bararo.

ROBALA KA KAGISO MOFOKENG!
NNA KE DIALA PHOKENG
KOKOMANE YA MONNA YO O TLHOGOKGOLO.

4.4.2 Ditirwana

Ela tlhoko: Tsela nngwe e dipotso tsa tsa botshelo jwa moswi di ka botswang ka yona.
Karabo e nne boleele jwa mafoko a a ka nnang 180–200 (diteng fela). O gakololwa go runa le go tlhotlha setlhangwa sa gago diphoso.

4.4.2.1
Morutabana wa sekolo sa lona o tlhokafetse morago ga bolwetse jo bokhutshwane. Botsamaisi jwa sekolo mmogo le balelapa ba go kopile go rulaganya tsa botshelo jwa moswi jaaka bo tlaa buisiwa kwa tirelong ya segopotso ya morutabana yoo. Kwala tsa botshelo jwa moswi jaaka o bo rulagantse. Karabo e nne boleele jwa mafoko a a ka nnang 180–200 (diteng fela).

4.4.2.2
Mo dikhuduegong tse di nnileng teng mo tikologong ya lona moithuti mongwe wa bobegadikgang yo o falotseng marematlou mo sekolong sa lona, o ne a latlhegelwa ke botshelo. Sekolo sa lona se mo direla tirelo ya matshediso, mme o kopilwe go rulaganya tsa botshelo jwa moswi. Kwala tsa botshelo jwa moswi. (Gakologelwa gore go buiwa ka ga moswi e seng motshedi.). Karabo e nne boleele jwa mafoko a a ka nnang 180–200 (diteng fela).

4.4.2.3

Modirimmogo o tlhokafetse jaanong mothapi wa lona o go kopile go thusa ba lelapa go rulaganya tsa botshelo jwa moswi. Kwala tsa botshelo jwa moswi o etse tlhoko go akaretsa dintlha tsotlhe tsa botlhokwa. (Gakologelwa gore go buiwa ka ga moswi e seng motshedi.). Karabo e nne boleele jwa mafoko a a ka nnang 180–200 (diteng fela).

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

4.5 GO KWALA PEGELO E E TLHOMAMENG LE E E SA TLHOMAMANG

Pegelo ke tlhaloso e e rulagantsweng ya tiragalo nngwe e e setseng e diragetse. Pegelo e neelana ka tshedimosetso go tloga go lephata lengwe go ya go le lengwe. O ka kopiwa ke mookamedi wa setheo go dira dipatlisiso. E thusa go boloka molaetsa kgotsa tiragalo nngwe ya botlhokwa mo setheong. Re na le mefuta e mebedi ya dipegelo e bong e e tlhomameng le e e sa tlhomamang.

4.5.1 Diponagalo

(a) MEFUTA YA DIPEGELO

E e tlhomameng	E e sa tlhomameng

Kagego
• Moamogedi
• Moromedi
• Setlhogo
• Dintlha tsa Tebo
  ○ Tlhalosa lemorago le maitlhomo a pegelo ka boripana.
	Kagego
	• Moamogedi
	• Moromedi
	• Setlhogo
	• Dintlha tsa Tebo
	  ○ Tlhalosa lemorago le maitlhomo a pegelo ka boripana.

Mmele
• Dipatlisiso
  ○ Tsamaiso e e dirisitsweng go bona tshedimosetso
• Diphitlhelelo
  ○ Tse di theetsweng mo dipatlisisong
	Mmele
	• O nne le dintlhakgolo tsa tiragalo/tsa kotsi/maemo.
	• Ke mang? Goreng? Kae? Leng? Eng? Jang?

Bokhutlo • Kwala ka bokhutshwane diphitlhelelo le dikatlenegiso.	Bokhutlo • Sobokanya diphitlhelelo
Dikatlenegiso ○ Tse di theetsweng mo dipatlisisong	
• Kwala letlha le go saena pegelo.	• Kwala letlha le go saena pegelo.
• Puo e e tlhomameng e tshwanetse go dirisiwa.	• Go dirisiwe kagego e e sa tlhomamang fela puo e nne e e tlhomameng. • Go se dirisiwe puo ya mmila le ya ka metlha.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

(b) Pegelo ya dipatlisiso

Gakologelwa!

Fa o kwala pegelo, o tshwanetse go ela tlhoko dintlha tse di latelang:

- E kwalwa ka dikgato.
- E kwalwa ka pakafetileng
- Ditlhogwana di neelwe dinomoro
- Kwa bokhutlong go nne le tshaeno, maemo a mokwadi mmogo le letlha.

(i) Sekao sa pegelo ya dipatlisiso

POTSO: Jaaka kemedi ya barutwana mo lekgotlatsamaisong la sekolo, o kopilwe ke mogokgo go dira dipatlisiso ka kwelotlase ya dipholo tsa sekolo sa gago tsa ngogola. Kwala pegelo.

Go: Mogokgo Go tswa go: Modulasetilo wa Lekgotla la barutwana

PEGELO KA KWELOTLASE YA DIPHOLO TSA NGOGOLA MO SEKOLONG

1. DINTLHA TSA TEBO

O nkopile ka letsatsi la bosupa kgwedi ya Ferikgong 2025 go go kwalela pegelo mabapi le kwelotlase ya dipholo tsa ngogola mo sekolong. O ne wa nkopa go lebelela dintlha tse di latelang:

Ke mephato efe e e amegileng.

1.1.1 A go ne go na le dithulaganyo tse di neng di dirilwe tsa dipoeletso.
1.1.2 Seabe sa barutwana e nnile sefe mo bothateng jo.
1.1.3 Maemo a melao le tolamo a ntse jang.

2. TSAMAISO

ke dirile dipatlisiso tse di latelang:

2.1 Ke buisane le mogokgo le barutabana
2.2 Ka kopana le lekgotlatsamaiso la sekolo
2.3 Ka tsena kopano le barutwana ba mephato e e farologaneng

3. DIPHITLHELELO

Ke fitlheletse dintlha tse di latelang:

3.1 Mephato ya bolesome go ya go ya bolesomepedi.
3.2 Ke barutwana ba mophato wa bolesomepedi fela ba ba neng ba rulaganyeditswe dikampa kgweditharo nngwe le nngwe.
3.3 Barutwana ba mophato wa lesomepedi ba ne ba salela go rutwa mo thapameng nngwe le nngwe.
3.4 Bontsi jwa barutwana ba ne ba sa tsenele dithuto tlaleletso
3.5 Bangwe ga ba tle sekolong ka Mosupologo le Labotlhano.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

3.6 Barutwana ba basimane ga ba rate go kgalengwa, ba lwantsha barutabana.
3.7 Barutabana ba tlogela maemo a sa laolege jalo, ka dipholisi di sa ba sireletse.

4. BOKHUTLO

Kwelotlase ya dipholo e dirilwe ke boitaolo jwa barutwana jo bo thibang letsatsi mme barutabana ba boifa go tsaya dikgato dingwe ka molao o sa ba sireletse.

5. DIKATLENEGISO

Ke atlenegisa dintlha tse di latelang:

5.1 Lekgotlatsamaiso le botsamaisi jwa sekolo ba lebisise dipholisi tse di leng teng mme ba di humise ka melao e e tlaa tlisang tolamo mo sekolong.

5.2 Barutwana ba bagolo ba isiwe kwa ditheong tsa bagodi.

Mokhine Mauki (Modulasetilo wa lekgotla la barutabana)
Tshaeno: Mokhine Mauki

(ii) Sekao sa pegelo e e tlhomameng ya kotsi

Tshedimosetso e e tshwanetseng go tsenngwa mo pegelong ya kotsi:

- Pegelo e ke sekwalwa sa botlhokwa thata mo setheong.
- E tladiwa ka gale ke leloko le le nang le maikarabelo ao mo tirong morago ga kotsi e sa tswa go diragala.
- E tshwanetse go tladiwa ka botlalo le ka nepagalo gonne e tlhokega ka metlha mo mabakeng a inšorense

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

(iii) Sekao sa pegelo ya kotsi

SEPODISI SA AFORIKABORWA KANTORO YA DIKGATLHONG

Mogala: (053) 8396309 P.O.BOX 235
Fekese: (053) 8396370 DIKGATLHONG
8304
PEGELO YA KOTSI

Sefane sa mogobadi: Mokasi

Leina la mogobadi: Mokasa Mateu

Letlha la kgobalo: 28 Tlhakole 2025

Nako ya kgobalo: Ura ya Lesome mo mosong

Tlhaloso ya kgobalo: Mogobadi o ne a kgabaganya mmila mo motseng wa Tilalejwe go lebagana le lebentlele la ga rre Mokatsi kwa morago. O reteletswe ke go lemoga koloi e e neng e tla ka lebelo le le kwa godimo mme ya mo thula le fa a ne a lekile go ka sia.

Dikgato tse di tserweng morago ga kotsi: Mokgweetsi wa koloi o ne a emisa mme ka bonako a leletsa ba thuso ya potlako le mapodisi a kgaolo. Mo nakong e e sa fediseng pelo ba thuso ya potlako ba goroga mme rre Mokasa a tseelwa kwa bookelong.

(Di)Paki: Rre Mokua B.J. le Mme Mokua K.L.
Pegelo e tladitswe ke: Motiile F.F. Maemo a tiro: Lepodisi la Kgaolo Tshaeno: Motiile FF
Letlha: 12 Moranang 2025

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Sekao sa pegelo e e sa tlhomamang

Pegelo ka Kampa ya barutwana ba Mophato wa 12 ba Sekolo se Segolo sa Mosedi e e neng e tshwaretswe kwa Langleg Resort ka di 20 go fitlha ka di 22 Mopitlwe 2018

1. DIPALANGWA:
Bese e e neng e thapilwe e ne e tshwere nako, e le manobonobo le go tlhokomelwa sentle.

2. MAROBALO:
Malao a a tlhatlhaganeng a re robetseng mo go ona a ne a le phepa, botobetobe le go nna le phatlha e e lekaneng fa gare ga ona. Mafelo a go ithusa a ne a le phepa a tlhokometswe sentle.

3. DIJO LE LEFELO LA BOJELO
Lefelo la bojelo le ne le le phepa go tsena lesedi le mowa o o lekaneng. Ditafole le ditulo di ne di lekane e bile di feta ka palo. Phaposi ya boapelo e ne e le phepa e na le dijana tse di lekaneng tse dintle.

4. TSA GO ITUMEDISA:
Barutwana ba ne ba tletse boitlhamedi, ba itumetse le moletlo wa bofelo o ne wa atlega thata. Ditebogo di tshwanetse go lebisiwa go Mme Mothiba ka matlhagatlhaga le dithulaganyo tsa gagwe.

5. TSHIRELETSEGO:
Barutabana le bana ba ne ba ikutlwa ba bolokesegile thata ka ntlha ya balebeledi ba ba neng ba le gona, ba dira diura di le 24 ka letsatsi. Ba ne ba tlhokometse dikgoro motshegare le go dikologa legora bosigo.

6. DIKATLENEGISO:
Re atlenegisa gore lefelo le le ka dirisiwa gape mo nakong e e tlang gonne le na le dilo tsotlhe tse re di tlhokang. Re kopa gore thulaganyo ya go le dirisa e diriwe go sa le gale gonne ke lefelo le le ratiwang thata ke ditheo le batho.

Tshaeno: P. Taelo
Modulasetulo: Lekgotla la Barutwana
Letlha: 01 Mopitlwe 2021

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

4.5.2 Ditirwana

Ela tlhoko: Tsela nngwe e dipotso tsa dipegelo di ka botswang ka yona.

4.5.2.1.
Kemedi ya barutwana mo lekgotlatsamaisong la sekolo, o kopilwe ke mogokgo go dira dipatlisiso ka kwelotlase ya dipholo tsa sekolo sa gago tsa ngogola. Kwala pegelo.

4.5.2.2
Barutwana ba marematlou ba ne ba etetse yunibesithi nngwe go tsenela dipontsho ka ga tshedimosetso ya boithutedi. Kwala pegelo e o tlaa e tlhagisang kwa go mogokgo mabapi le leeto le.

4.5.2.3
Go nnile le go sa ltumeleng go go rileng ka ga tsamaiso ya ditlhopha le batlhankedi ba ba neng ba tlile tirong mo sedikeng sa lona. Lekoko la gaeno la sepolotiki le go kopile go dira dipatlisiso ka ga ditiragalo tsa letsatsi leo. Kwala pegelo ka ga dipatlisiso tseo. Gakologelwa go tlhagisa diphitlhelelo le dikatlenegiso.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

4.6 ATHIKELE YA LEKWALODIKGANG KGOTSA YA MAKASINE

Kholomo ya lekwalodikgang ke karolwana, mo lekwalodikgannyeng kana makasineng. Mokwadi mongwe yo o rileng o e dirisa ka dinako tsotlhe go kwala ditiragalo mo go yona go tlhaba babuisi botlhale.

4.6.1 Diponagalo

Fa o kwala Athikele ya makasine kgotsa ya lokwalodikgang, tlhokomela dintlha tse di latelang:

- Tlhagisa dintlha ka boripana le ka tsepamo. Simolola ka dintlha tse di botlhokwa thata: mang, jang, leng, kae, goreng le go fitlhelela kae?
- Leka go tlhaeletsana ka mokgwa wa go sa latlhe mooko wa kgang mme o fitlhelele mmuisi.
- Sobokanya ka tsepamo kwa ntle ga go fitlha boammaaruri.
- Dirisa puo e e tlhaloganyegang.
- Setlhogo sa gago se tshwanetse go ngoka mme se bonagale sentle.
- Tlhama moono wa kholomo ya gago mme le ona o nne le kgogedi
- Laletsa babuisi go romela ditshwaelo
- Tlhagisa aterese ya gago ya inthanete mo babuisi ba ka romelang ditshwaelo gona, le go buisa go le gontsi ka kholomo ya gago.
- O ka nna wa tlhagisa senepe sa gago jaaka mokwadi.

Gakologelwa!!

Tlhokomela dintlha tse di latelang fa o kwala athikele ya lekwalodikgang:

- Kwala mo dikholomong.
- Sala morago dikgato tsa go kwala.

(i) Sekao sa lekwalodikgang

RAMABOLE YO O ITSEGENG LE NALETSANA YA MMINO BA SOLOFETSA FA BA TLAA KGAOGANNGWA KE LOSO

Ka Mooa Phala

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Ditsela tsotlhe di ne di lebile kwa lefelong la boitapoloso la Maria Moroka go ya go iponela le go itseela ka tsebe fa Sefularo " The Tiger" Maine le Tlotlo "Kimmy" Letswalo ba arabela ka go re " ke tlaa dira jalo". Lepatlelo le lenyalo le neng le tshwaretswe mo go lona le ne le apesitswe ka ditšhese tsa mebala ya legodimo tse go utlwalang fa di rekilwe go tswa Kapa.

"Kimmy"o ne a apere mosese o mosweu o o kgabisitsweng ka diphatshimane tse di tswang Mumbai. Morwa Maine o ne a feletse ka sutu e ntsho e e methalo e mesesane e mesweu.

Gareng ga baeng e ne e le Mokhuduthamaga wa tsa Metshameko Rre Noge, borramabole Phillip Ndou, Dingaan Thobela le maloko a Setlhopha sa mmino sa "Guys & Babes" se "Kimmy" e leng leloko la sona.

Balalediwa ba ne ba ntshitse ga tshwene fa go tliwa kwa moaparong. Dikuane tsa bomme le makgarebe e le tse di sekameng di thibile leitlho le lengwe. Soweto String Quartet e ne e segofaditse moletlo ka Mmino wa sedumedi le wa lenyalo.

(ii) Sekao sa athikele ya makasine

Matsatsi a boitumelo mo botshelong jwa gago **E kwadilwe ke Modisane Dumelang**	
Matsatsi a sekolo a tshwanetse go nna a a itumedisang mo botshelong jwa mošwa. Ke eng se se tlaa dirang botshelo jwa motho bokete ka nako e? Go selo se le sengwe fela se se ka ketefaletsang motho botshelo, e leng go dipisiwa. Ka bomadimabe, go dipisiwa ke selo se se atileng mo dikolong tse re di tsenang. Go ka ama barutwana ba dingwaga tsotlhe, go tsenyeletsa basetsana le basimane. Tsala nngwe ya me.e nnile le maitemogelo a a seng monate kwa sekolong ngogola, fa modipa mongwe yo mogolwane mo go ena a mmitsa ka maina a a seng monate, e	Batho ba ka dira eng go fedisa go dipisiwa kwa sekolong? Barutabana ba tshwanetse go lemoswa ka se se diragalang mo diphaposi borutelong, mme ba tseye dikgato tse di gagametseng fa ba begelwa. Sengwe gape se ba ka se dirang ke go bua le barutwana, go ba ruta le go ba lemosa ka go dipisiwa, go dira gore badipisi ba itse gore ba utlwisa batswasetlhabelo botlhoko. Fa barutwana ba lemoga gore mongwe ka bona o a dipisiwa, ba mo fe tshegetso e a e tlhokang.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

bile a sa amogelesege. Modipa yo o ne a atisa go manega dilo tse di maswe ka ena mo mafaratlhatlheng a Thwita. O ne a utlwisiwa botlhoko ke selo se, mme sa ama boitshepi jwa gagwe. Ka matsatsi mangwe o ne a sa batle go tla le sekolong tota.	

4.6.2 Ditirwana

4.6.2.1
Kwala athikele ya makasine ka ga lenyalo la ga ramabole Sefularo “The Tiger” Maine yo o itsegeng le naletsana ya mmino Tlotla “Kimmy” Letswalo ba ba solofetsang fa ba tlaa kgaoganngwa ke loso.

4.6.2.2
Kwala athikele ya lokwalodikgang ka ga moento wa Covid 19.

4.6.2.3
Kwala athikele ya makasine ka ga bontle jo bo tlisiwang ke kuno ya go fokotsa mmele.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

4.7 LENANETEMA LE METSOTSO YA KOPANO

Lenanetema ke kitsiso le kgobokanyo ka dintlhakgolo tse go tlileng buiwa ka tsona mo kopanong e e rileng. Le thusa batlapitsong go itse se ba se bilediwang le gore ba tle pitsong ba ipaakantse ba rulagantse ditshwaelo tsa bona sentle.

4.7.1 Diponagalo

Fa o kwala lenanetema, tlhokomela dintlha tse di latelang:

- Tshedimosetso yotlhe ya kopano e tshwanetse go kwalwa mo lenanetemeng gore maloko a tle a ipaakanye pele ga kopano.
- Letlha le lenanetema le tswang ka lona le tshwanetse gore le se ke la nna gaufi thata le la kopano.
- Lenanetema le nne le letlha, nako, kgankgolo ya kopano.
- Modulasetilo le mokwaledi ba saene lenanetema.

Fa o kwala metsotso, tlhokomela dintlha tse di latelang:

- Ela tlhoko, mokwadi o kwala ditshwetso fela.
- tshwanetse go kwala ditlhogo ka tatelano mmogo le dipalo tsa tsona. Sekao. 1. Pulo le kamogelo
- Letlha la kopano e e latelang le a fiwa. Go mo magetleng a maloko go le kwala mo dibukatsatsing tsa bona gore ba se gopodiwe fa le fitlha.
- Metsotso ga e saeniwe, e tlaa saeniwa mo kopanong e e latelang, e se na go buisiwa.
- se lebale gore kgankgolo e tshwanetse go nyalana le e e kwa lenanetemeng.

Gakologelwa!!

- Lenanetema le kwalwa ka paka e e tlang
- Metsotso e kwalwa ka paka e e fetileng.
- Lenanetema le kwalwa mmogo le metsotso.
- Lenanetema le romelelwa maloko pele ga kopano go e ipaakanyetsa .

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

(i) Sekao sa lenanetema le metsotso ya kopano

MALOKO A MOKGATLHO WA BAŠWA BA KEREKE YA KATOLIKI A LALEDIWA GO TSENELA KOPANO E E TLAA TSHWARELWANG MO NTLOLEHALAHALENGYA KEREKE KA 06 SEETEBOSIGO 2020 KA URA YA BOROBONGWE MO MOSONG.

LENANETEMA

1. Pulo le kamogelo
2. Batlapitsong
3. Maitato
4. Metsotso ya kopano e e fetileng
5. Ditswametsotsong
6. Dintlhakgolo tsa kopano
6.1 Mathata a dipitsa le baapei.
6.2 Dikaratataletso tsa balalediwa.
6.3 Dipegelo tsa letseno le dituelo
7. Kakaretso
7.1 .....
7.2.....

8. Tswalelo

9. Letlha la kopano e e tlang
10. Tshaeno:

T Mokgetle (Modulasetulo) K Khaba(Mokwaledi)

T Mokgetle K Khaba

METSOTSO YA KOPANO YA MOKGATLHO WA BAŠWA BA KEREKE YA KATOLIKI E E NENG E TSHWARETSWE MO NTLOLEHALAHALENG YA KEREKE KA 06 SEETEBOSIGO 2019 KA URA YA BOROBONGWE MO MOSONG.

Maloko otlhe a ne a le teng mo kopanong.
3. Maitato

Ga a amogelwa go tswa go ope.

4. Metsotso ya kopano e e fetileng e ne ya buisiwa, ya siamisiwa, ya amogelwa le go saeniwa.

5 Ditswametsostsong

Go duela Moruti madi a koloi a dira ditirelo tse di mo lebaneng ga go kgodise ntswa koloi e le ya kereke.

6. Dintlhakgolo tsa kopano
6.1Mme Dineo o ne a bega fa a kgonne go rarabolola mathata a dipitsa le baapei ka go duelela dipitsa di le tharo, a bo a bona di le tharo ntle le tuelo. O kgonne le go bona bomme ba le supa ba ba ikintshitseng setlhabelo go apaya.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

6.2. Rre Marotole o begile fa sebuisegolo sa Letsatsi la Bašwa se setse se bone karatataletso le baeng ba bangwe ba ba totilweng.

6.3 Motshwaramatlotlo: Dipegelo tsa letseno:

Motshwaramatlotlo o ne a bega fa go setse go rekisitswe diporesente di le someasupa tsa ditekete. Nama, ntlolehalahala le tuelo ya sebuisegolo di setse di dueletswe.

7. Kakaretso

7.1. Go tlile go tsewa leeto go ya Mahikeng ka la 24 Lwetse2019 go tsenela keteko ya Letsatsi la Ngwaoboswa. Dipalangwa ke R120.00 motho mongwe le mongwe.

8. Tswalelo

Rre Mothupi o ne a tswalela kopano ka thapelo ka ura ya lesomepedi thapama.

9. Kopano e e tlang e tlaa tshwarelwa mo ntlolehalahaleng la kereke ka 20 Seetebosigo 2021.
]

……	……
K Khaba	T Mokgele
Modulasetulo	Mokwaledi
Tshaeno: _____	Tshaeno: _____

4.7.2 Ditirwana

4.7.2.1

O tlhopilwe jaaka moemedi wa barutwana kwa kopanong ya Lekgotlatsamaiso la sekolo. Kwala Lenanetema le metsotso ya kopano eo.

4.7.2.2

Kwala lenanetema le metsotso ya kopano ya ba losika le ditsala ba lo rulaganyang loeto go ya Thekwini mmogo.

4.7.2.3

Mokgatlho wa Barweetsana ba kereke ya Lutere o rulaganya khonforense ya bona ya ngwaga le ngwaga. Kwala lenanetema le metsotso ya kopano ya bona

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

4.8 GO KWALA PUO

Puo ke karolo e e botlhokwa ya go fatlhosana. Puo e ka tlhagisiwa ka mefuta e e farologaneng jaaka e e tlhotleletsang, e e rutang le e e kgalemang. Mo mabakeng a mantsi motho o neelana ka puo mo dikopanong kgotsa mo meletlong e e farologaneng. Puo ya go bua le setšhaba e farologana le ya go bua le setlhotšhwana sa batho.

4.8.1 Diponagalo

Fa o kwala Puo, tlhokomela dintlha tse di latelang:

- Setlhogo sa puo ~~se~~ se ngokang se neelwe
- Gakologelwa gore puo e na le matseno, mmele le bokhutlo.
- Tshimologo e e botlhale e le maatla e e ka ngokang theetso. Se e ka nna motlae kgotsa nopolo nngwe e e ka ngokang theetso.
- Ditumediso go bareetsi le go lebogela go newa tšhono ya go neelana ka puo..
- Maikalelo a kopano.
- Netefatsa gore puo e maleba le mofuta wa kopano e o yang go bua kwa go yona.
- Dintlha di se ke tsa phatlhalala.
- Mmui a tseye tsia bareetsi ba gagwe.
- Dipolelo tse dikhutshwane ka dikakanyo tse di bonolo.
- Rulaganya le go golaganya dintlha tsa gago sentle gore puo e elele.
- Dirisa dikao tse di tlwaelegileng.
- Tiriso ya puo e senole kgolo, go se nne le ditlhapa le tshotlo.
- Bokhutlo e nne jo bo maleba ka se se solofetsweng.
- Go lebogela bareetsi theetso kwa bokhutlong jwa puo le go leboga ba ba go laleditseng.
- Palo ya mafoko a yona e nne 180-200 diteng fela.

Gakologelwa!!

- Bua le bareetsi ka tlhamalalo.
- Sala morago dikgato tsa go kwala.

(i) Sekao sa puo

Kakgolo go tsala ka letsatsi la lenyalo

Borra le bomma, tlaa ke tseye tšhono e go lo dumedisa lotlhe batlamoletlong, le go lemoga ka tlotlo le boleng jwa baruti botlhe le kgosi le batlotlegi botlhe ba Lefapha la Thuto. Ke lebogela tlotlo e ke e neilweng ka go kopiwa go nna sebui

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

mo lenyalong le. Ke boitumelo le tlotlo e kgolo mo go nna go tla go latlhela a le mabedi a le mararo ka monyadiwa le tsala ya me.

A pulamadibogo ya me e nne go mo tlotlomatsa ka kgalalelo le bontle jwa gagwe mo letsatsing la gompieno. O montle go feta banyadiwa botlhe ba nkileng ka ba bona. Ke itsile Realeboga, yo gompieno tota ke tshwanetseng go mmitsa mohumagadi Tshukudu, go tloga bonyenyaneng. Re ne re le baagisani, re tsena sekolo mmogo go tloga ka mophato wa ntlha go fitlha ka mophato wa lesome le bobedi. Ditsela tsa rona tsa arogana fa re ya ditheong tsa dithuto tse dikgolo mme ra boa ra kopana fa re tla go dira mo Lefapheng la Thuto.

Se nka se buang gompieno ke gore, tsala ya me ga e a fetoga. E ntse e le ena yo ke mo itseng go tswa bongwaneng. O ntse a le pelontle, a rata go thusa, a le kutlwelobotlhoko le go rata go tshega. Mo letsatsing la gompieno fa ke bua ka ena e setse e le mohumagadi Tshukudu ke solofela gore tsotlhe tse ke di kaileng ka ena o tlaa di tsweletsa. O tlaa nna tsala ya nnete le motshegetsi go molekane wa gagwe Tshepo, kutlwano le boitumelo mo lelapeng looraTshukudu. di tlaa fitlhelwa ka ena. Ke a itse, e bile ke na le tumelo e e tletseng ya gore o tlaa dira jalo.

Tsala Realeboga, lenyalo le tshegediwa le go tlhomamisiwa ka lerato le go ikanyega. Tshegetsano mo lenyalong e tlisa bongwe fela jo bo ka se aroganngweng ke sepe. Puisano le ditherisano di aga kelelo ya ditiro mo lelapeng le go tlhomamisa katlego e kgolo. Dintlha tse, ke tsona motheo, kago le dithulelo tsa lenyalo le le atlegileng.

Bagaetsho ke lebogela nako ya lona ya go reetsa se ke neng ke se bua, ke lebogela gape le taletso ya gore ke tle go bua. A Morena wa kagiso a lo boloke.

Ke a leboga

(ii) **Sekao se sengwe sa puo:**

Puo ya go laelana le barutwana ba mophato wa lesomepedi.

Ke rata go leboga Moradisi ka go nnaya tšhono ya go bua le lona le ka mokgwa o a nkitsisitseng ka ona. Ke rata go dumedisa baeng ba tlotlo ba ba fano, Mookamedi wa kgaolo le wa motse, batsadi, barutabana le botlhe ba ba laleditsweng fano mme ke sa lebale barutwana ba re leng fano ka bona e bong ba mophato wa lesomepedi. Ke lebogela taletso e ke e amogetseng go tswa go barulaganyi ba moletlo o.

eBagaetsho e rile ke leleditswe mogala ke komiti e e rulagantseng tiro e, e nkopa go nna sebuisegolo mo moletlong o, ke ne ka tsielega. Ke ne ke se na kakanyo ya gore ke dintlha dife tse di maleba tseo nka buang ka tsona. Ka ke ne ke kgweetsa, ka tsamaya go fitlhela mo marakanelong a ditsela. Ka ema sebaka ke akanya ka ntlha e. Mokgweetsi kwa morago a nteletsa lonakana a re: heela, akanya o tseye tshwetso.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Fa ke fitlha kwa gae ka ipolelela gore ke tlile go bolelela barutwana ba mophato wa lesomepedi ke re: 'heela, akanya o tseye tshwetso'. Ke simolola ka gore botshelo jo, bo tletse ditšhono tse dintsi, mme bo batla gore o bo o ntse o le malala a laotswe go di amogela, e seng jalo, ba ba tlang kwa morago ba tlile go go baya mo kgatelelong ya gore ' o akanye o tseye tshwetso' .Motho mongwe le mongwe fa a batla go dira sengwe se se mo tsweledisang pele mo botshelong, o aga a kopana le sekgoreletsi sa mofuta mongwe. Fa o lebane le sekgoreletsi se, wa se ke wa se fenya, botshelo bo tlile go go fenya. Akanya o tseye tshwetso ka sekgoreletsi sa gago.

Bangwe ba lona, ditoro tsa bona di batla go phirima ka ntlha ya go tlhoka madi a go tsweletsa dithuto tsa bona. Bangwe ba tlhobogile gore a ba tlaa falola. Bangwe dikopo tsa bona go lebega go le bonya go arabelwa ke ditheo tse di farologaneng. Tseo tsotlhe ga se mathata, ke dikgwetlho tse o tshwanetseng go kopana le tsona fa o batla go fenya e bile o batla go nna monnatia le mosaditia ka moso,e seng jalo, o tlile go ema felo go le gongwe go fitlhela botshelo kgotsa mongwe a re: heela akanya o tseye tshwetso o ise o tlhagelwe ke kotsi. Tsepama mo dikakanyong tse di solofetsang mme o se nyeme mooko o itse gore kgengwe o a lekwa. Gopola gore yo o batlang go tshela jaaka kgosi isago, o tlaa tshela jaaka lelata gompieno.Bagaetsho, gopolang gore lerwaneng go tsenelwa gongwe.

Ke lebogela nako ya lona ya go nkadima ditsebe, ke boa ke lebogela gape taletso go tswa go barulaganyi ba moletlo.

Ke a leboga

4.8.2 Ditirwana

4.8.2.1

O morutwana mo sekolong sa gaeno mme o lemogile fa barutwana ba goroga thari mo sekolong. Kwala puo e mo go yona o ba lemosang kotsi ya go tla thari mo sekolong le go ba rotloetsa go fedisa seno.

4.8.2.2

O mokwaledi wa Lekgotlatsamaiso la sekolo mme o tshwentswe ke go ima ga barutwama ba sekolo sa gaeno. Kwala puo e mo go yona o kgalemang le go ba tsibosa ka kotsi ya go ima ba sa le bannye.

4.8.2.3

O moeteledipele wa bašwa mo motseng wa gaeno mme bašwa ba tsogetse mokhanselara wa lona kgatlhanong le go baka dikhuduego mabapi le thebolo e e bokoa ya ditirelo. Kwala puo e mo go yona o ba kgalemang le go ba lemosa dtlamorago tsa go senya dithoto.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

4.9 MMUISANO/PUISANO

Mmuisano ke mokgwa wa tlhaeletsano o o dirisiwang ke batho ba le babedi kgotsa go feta ba aroganya dikakanyo kgotsa ba buisana ka setlhogo sengwe se se rileng.

4.9.1 Diponagalo

Fa o kwala Mmuisano, tlhokomela dintlha tse di latelang:

- Mmuisano o kwalwa ka mokgwa o moterama a kwalang ka ona.
- Go nna le setlhogo se se rileng se go buisanwang ka sona.
- Go nna le dibui di le pedi kgotsa go feta.
- Dipolelo tsa dibui di nne dikhutshwane.
- Diteng di supe boitlhamedi kelelo ya dintlha le go tsamaelana ga ditiragalo.
- Maina a dibui a tshwanetse go tlhagelela sentle.
- Matseno, mmele le bokhutlo di dirisiwe sentle.
- Puo le moono di tsamaelane le ditiragalo.
- Matshwao a puiso a tsamaelane le puisano.

Gakologelwa!!

- Tlhokomela tiriso ya matshwao a puiso.
- Dibui di nne pedi kgotsa go feta.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

(i) Sekao sa mmuisano

Mmuisano magareng ga mosetsana le mmaagwe ka ga ditsala tsa go sa reetse batsadi.

Lebogang : **(Ka mowa o o edileng)** Khumiso ngwanaka.

Khumiso : **(Ka kgakgamalo)** Mma!

Lebogang : Naare ga twe o tshwaragane le eng?

Khumiso : **(O tlhaga a tshematshema)** Ke ne ke santse ke tshwaragane le go phutha dibuka tsa me.

Lebogang : Ngwanaka a o itse fa batho ba tsaya gore o tshwana le ditsala tsa gago, se lebale diyathoteng di bapile

Khumiso : **(O tsutsubantse sefatlhego)** Ke dirile eng mma?

Lebogang : Go itsewe sentle gore ditsala tsa gago di a itaola, ruri ga ba a di gadikela go di ja.

Khumiso :(Ka go ikgakantsha) Nna! Nnyaya, eo ya mekgwa ya bona ga ke itse.

Lebogang : Ka moso fa, o tsoga o ikgogetse metsi ka loselo, o se ka wa re ga re a go tsibosa

Khumiso : Ga nkitla ke go swabisa Mma.

Lebogang : (Ka monyenyo) Ke a leboga ngwanake

4.9.2 Ditirwana

4.9.2.1

O bileditswe kwa seteišeneng sa maphodisa a tikologo ya gaeno mabapi le go tla go neela bopaki ka tiragalo ya go tseelwa sejanaga ke dinokwane di le pedi ka Lamatlhatso maitsiboa. Kwala mmuisano wa gago le lepodisi ka nako e.

4.9.2.2

Tsala ya gago e timeletswe ke tšhelete e a neng a e beile mo kgetsaneng ya gagwe. Ke wena yo a neng a na le ena fa tšhelete e timela. Kwala puisano fa gare ga gago le ena.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

4.9.2.3
Lebelela setshwantsho se se fa tlase mme o se dirisetse go kwala mmuisano magareng ga ditsala tse pedi tse di ntshanang se inong.

4.10 POTSOTHERISANO

Potsotherisano ke tlhaeletsano e mo yona go bodiwang go bo go arabiwa dipotso. E ka nna ya batho ba le babedi mo yo mongwe a botsang fa yo mongwe a neelana ka tshedimosetso. Potsotherisano ke mokgwa o o dirisiwang gantsi mo ditheong go bona tshedimosetso.

4.10.1 Diponagalo
Fa o kwala Potsotherisano, tlhokomela dintlha tse di latelang:

- Kwalwa dipotso tse dintsi tse di tlaa bulelang dikarabo tse di gwetlhang tshedimosetso e e tletseng.
- Go nna le dibui di le pedi kgotsa go feta
- Kwala dipotso tse o nang le tshedimosetso e e tletseng ka tsona.
- Mmotsolotswa a se botse mmotsi dipotso.
- Tshedimosetso e nne e e maleba e tlhomame.
- Maina a dibui a tshwanetse go tlhagelela sentle
- Matseno, mmele le bokhutlo di tlhagisiwe sentle
- Se tlhagise tshedimosetso ka bokhutshwane e kete ke mmuisano.
- Matshwao a puiso a tsamaelane le puisano

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Gakologelwa!!

- O tshwanetse go ipaakanyetsa go tsenela potsotherisano.
- Nako ya dipotsotherisano e tshwanetse go tlotliwa.
- Moaparo e nne o o tlhomameng.

(i) Sekao sa Potsotherisano

Potsotherisano magareng ga mmegadikgang le moagi wa motseselegae wa Leporung mabapi le dipolao tsa basetsana mo motseng

Mmegadikgang:	Dumela Mma. Nna ke Mmalethabo Mokhine go tswa mo setheong sa bobegadikgang.
Moagi:	Dumela Mma. Nna ke Keneilwe Khaba
Mmalethabo:	A o itse ka dipolao tsa basetsana tse di diragalang mo motseng ono?
Keneilwe:	Ee rra, ke ka moo o bonang go sa bonagale basetsana mo mebileng, ka ba itotlelela mo matlong ka ntlha ya dilalome tse di iphileng motse wa rona letsatsi le letsatsi.
Mmalethabo:	A ga lo bone thuso epe kwa sepodising?
Keneilwe:	Ruri mpuru o faretswe. Mapodisi a kailakaila mo motseng me ga go na diphetogo tse di tlhagelelang. Disenyi di a tshwarwa mme di gololwe ka ponyo ya leitlho go se na tlhaloso epe e e neelwang. Nako dingwe ba bonwa ba na le ditlhotšhwana tsa basimane ba go itseweng e le bona disenyi.
Mmalethabo:	O akanya gore bosetlhogo jo bo bakwa ke eng?
Keneilwe:	Diritibatsi di tsentse letsogo mo motseng. Ntlha nngwe gape ke dithabene tse bašwa ba bokanelang mo go tsona gangwe le gape. Re na gape le batswantle, ba ba nang le mabenkele a go itsiweng gore diritibatsi di rekisiwa teng. Fa gongwe basetsana ba dirwa makgoba a thobalano mme ba bolawe.
Mmalethabo:	Ke lebogela tshedimosetso e o e tlhagisitseng mme ke eletsa fa lo ka bona tharabololo ya bona bothata jo.
Keneilwe:	Ke lebogile, e kete ke imologile mafatlha morago ga go buisana le wena. Re robala itlho kgomo mme re na le tsholofelo ya gore go tlaa khutla, ka se sa feleng se a bo se tlhola.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

4.10.2 Ditirwana

4.10.2.1
Sekolo sa gaeno se iponetse dipholo tse di usang pelo mo ditlhatlhobong tsa makgaolakgang tsa mophato wa lesomenngwe. Kwala potsotherisano e o neng o e tsenetse kwa kantorong ya Mokhuduthamaga wa Thuto o thadisa phitlhelelo ya lona. Karobo e nne boleele jwa mafoko a a ka nnang 180 – 200 (diteng fela). O gakololwa go runa le go tlhotlha setlhangwa sa gago diphoso.

4.10.2.2
Bolwetse jwa khorona bo fetotse matshelo a batho ka ditsela tse di farologaneng. Kwala potsotherisano e o neng o e tsenetse le moagisane wa gago le tšhotla kgang ya ka moo bolwetse jo bo fetotseng matshelo a lona ka teng. Karobo e nne boleele jwa mafaok a a ka nnang 180 – 00(diteng fela). O gakololwa go runa le go tlhotlha setlhangwa sa gago diphoso

4.10.2.3
Motse wa gaeno o amilwe le go senngwa ke merwalela. Kwala potsotherisano e o nnileng le yona le mokhanselara mabapi le thuso e e ka newang baagi. Karobo e nne boleele jwa mafoko a a ka nnang 180 – 200 (diteng fela). O gakololwa go runa le go tlhotlha setlhangwa sa gago diphoso.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

4.11 THADISO

Thadiso ke pegelo kgotsa tekanyo ya tshekatsheko e e nayang kakanyo ka ga buka, filimi, lebentlele la dijo, jalo le jalo. Maikaelelo ke go neela tshedimosetso ka se se thadisiwang le go tsosa kgatlhego go yona.

4.11.1 Diponagals

Fa o kwala Thadiso, tlhokomela dintlha tse di latelang:

- Fa o thadisa o tshwanetse go itse gore o thadisa ka eng. E ka nna ka filimi,
- lokwalo, kgotsa didiriswa tse di gatisiwang.
- Bathadisi ba tshwanetse go itse gore ke eng se ba se thadisang le gore ke
- mang yo o amegang.
- Dithadiso tse dintle di tshwanetse go se gobelele le go nna le nnete.
- Dithadiso tse di sa siamang go le gantsi ke fa mokwadi a thuba pelo, a dira
- ditshwaelo tsa bokgopo e bile e le tsa tšhakgalo.
- Go tshega go tlwaelegile mo dithadisong.
- Dithadiso di ama tebo ya mothadisi. Bathadise ba le babedi ba ka thadisa selo se le sengwe ka go farologana.
- Go neelana ka tshedimosetso e e maleba, sekao. Leina la mokwadi, motaki, motlhagisi, setlhogo sa lokwalo kgotsa tiro, leina la mophasalatsi kgotsa setlamo se se tlhagisang gammogo le tlhotlhwa fa go le maleba.

Fa o thadisa ka lokwalo kgotsa ka filimi o ka akaretsa dintlha tse di latelang:

- Baanelwa ba lokwalo/badiragatsi ba filimi
- Mofuta wa lokwalo/wa filimi
- Maitshetlego
- Lokwalo lo ka buisiwa ke bomang
- Lo neele maemo (a o bona lo atlegile)
- Se tlotle kgang ka botlalo
- Tlhalosa gore a mokwadi o fitlheletse maitlhomo.

Gakologelwa!!

- Se tlotle kgang ka botlalo
- Tlhalosa gore a mokwadi o fitlheletse maitlhomo kgotsa nnyaya.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

(i) Sekao sa thadiso ya lokwalo/Buka

Leina la lokwalo: Masego

Mokwadi : Gomolemo Mokae

E gatisitswe le go phasaladiwa ke Maskew Miller Longman

Tlhotlhwa : R65.00

Rre Gomolemo Mokae o atlegile go re itsise ka bosetlhogo, matshosetsi, le ditiro tse di bosula tsa tlhaolele. O re bopetse setshwantsho sa bosetlhogo jo bo neng bo aparetse bao ba neng ba le kgatlhanong le mmuso wa tlhaolele. Lokwalo lwa gagwe, Masego, lo lo gatisitsweng le go phasalatswa ke ba Maskew Miller Longman, ke lokwalo lo lo nang le kgogedi go mmuisi. Lo bontsha dikakanyo tse di boteng le boitlhamedi jo bo tseneletseng. Ditsebe tsa lona di sireleditswe ka sesireletsi se se botsatsa, e bile le tlhotlhwa ya lona ke e e maleba. Ke lokwalo lo lo ka buisiwang ke botlhe, bagolo le bana. Ditiragalo tsa lona di dira gore mmuisi a tlotle bagale ba ntwa ya kgololosego, go na le go ba utlwela botlhoko. Kgang ya lokwalo lo, e ikaegile ka lekgarejana, Masego, le le kopaneng le dikgwetlho tse dintsi mo botshelong. O nnile le dikamano le batho ba le bantsi ba ba neng ba tlhokofadiwa ke mmuso wa tlhaolele. Setaele sa gagwe ke se se tletseng tlhotlheletso. O neela dikgang ka tsela e e leng gore o tlaa batla go buisetsa pele o utlwe gore kgang e, e felela kae.

Ke dumela gore padi e, e ka dira sentle le go kgatlhegelwa ke batho ba le bantsi.

Mosekaseki – Dikgang Molefe

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

(i) Sekao se sengwe sa thadiso ya lokwalo

Leina la lokwalo: Masego

Mokwadi : Gomolemo Mokae

Baanelwa ba lokwalo

Masego

Sello

Cathy le Sol

Mofuta wa lokwalo: Padi
Maitshetlego: Magareng, ka nako ya tlhaolele. Ditiragalo di diragalela mo mafelong a a farologaneng jaaka kwa Gauteng, Silkatsnek, Mmakau.
Poloto: Rre Gomolemo Mokae o atlegile go re itsise ka bosetlhogo, matshosetsi, le ditiro tse di bosula tsa tlhaolele. O re bopetse setshwantsho sa bosetlhogo jo bo neng bo aparetse bao ba neng ba le kgatlhanong le mmuso wa tlhaolele.
Ditiragalo di simolola fa bagokgo ba babedi ba ne ba ile go kopa Masego kwa go rraagwe go ya go tsena sekolo kwa Sedimosang ka ntlha ya fa a ne a le botlhale. Rraagwe o a dumela ka a bolelelwa ka ditšhono tsa go bona dithuso tsa madi.
Masego o tsaya loeto lwa sekolo ka bese mme o tsiediwa ke tsala ya gagwe e leng Sannah go nwa nnotagi. O iphitlhela a le mo maibing ka ntlha ya nnotagi mme o betelelwa ke Ntsime. O feleletsa a imile mme se se kgopisa rraagwe thata. O tlogela sekolo, o nna le ngwana mme o mo neela leina la Sello.
Masego o direla ba ga Sol le Cathy mme o feleletsa a nyetswe ke Vusi Ngoma yo a neng a dirisana le bona jaaka balwelakgololosego. Ba ga Cathy le Sol ba mo tlogelela madi a go tsenya Sello sekolo. Sello o fetsa sekolo a be a ithutela bongaka.
Mokwadi o fitlheletse maitlhomo a gagwe a go re tlhalosetsa ka tlhaolele le ka mokgwa o e neng e sotla bantsho ka gona.
Lokwalo lo, lo ka buisiwa ke batho botlhe.
Ke lo neela dinaledi di le tharo ☆☆☆

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

4.11.2 Ditirwana

4.11.2.1
Filimi nngwe e o kileng wa e lebelela e ne ya tsosa maikutlo mangwe mo go wena. Kwala thadiso ka ga yona. Karobo e nne boleele jwa mafaok a a ka nnang 180 –200 (diteng fela). O gakololwa go runa le go tlhotlha setlhangwa sa gago diphoso.

4.11.2.2
Setlamo sa READRIGHT se abetse sekolo sa lona mefuta e e farologaneng ya dibuka mme o buisitse nngwe ya tsona. Kwala thadiso ya buka e o mme o rotloetse barutwana go ka e buisa. Kwala thadiso ya buka e o mme o rotloetse barutwana. Karobo e nne boleele jwa mafaok a a ka nnang 180 – 200 (diteng fela). O gakololwa go runa le go tlhotlha setlhangwa sa gago diphoso

4.11.2.3
Buka nngwe e o kileng wa e buisa e ne ya tsosa maikutlo a a rileng mo go yona mabapi le diponagalokgolo tsa yona. Kwala thadiso ya buka eo mme o rotloetse barutwa go e buisa. Karobo e nne boleele jwa mafaok a a ka nnang 180 – 200 (diteng fela). O gakololwa go runa le go tlhotlha setlhangwa sa gago diphoso.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

5. DITLHANGWA TSE DIKHUTSHWANE TSA TIRISANO TSA PUOTLALELETSO YA NTLHA LE YA BOBEDI.

Ditlhangwa tsa tirisano ke ditlhangwa tsa tlhaeletsano tse di farologaneng go ya ka diteng sebopego le mokgwa o di kwalwang ka ona, mme di tshwere melaetsa e e totileng sengwe se se rileng.

Boleele jwa ditlhangwa tse go ya ka palo ya mafoko:

Maemo a puo	**Mophato wa 10**	**Mophato wa 11**	**Mophato wa 12**
Puo tlaleletso ya ntlha	80 - 100	80- 100	80 - 100
Puo tlaleleltso ya bobedi	50 - 70	50 - 70	50 - 70

5.1 PAPATSO/PHASALATSO

Papatso ke mokgwa o bagwebi ba o dirisang go itsise ka dikungo tsa bona gore bareki ba tle ba tsiboge ka tshwanelo.

5.1.1 Diponagalo

Fa o kwala papatso/phasalatso, tlhokomela dintlha tse di latelang:

- Mophasalatsi a ka dirisa dikuranta, dimakaseni, seyalemoya, thelebišene go lemosa babuisi ka ga tsona.
- Go dilo di le dintsi tse di ka phasaladiwang jaaka, phatlhatiro, kgwebo le tse dingwe.
- Mophasalatsi o tshwanetse go ngoka le go tsibosa babuisi ka go dirisa mokwalo o o bonalang e bile o buisega sentle.
- A bontshe dinomoro tsa mogala le lefelo le sebapatswa se ka fitlhelwang kwa go lona ka tlhagisa leina la lebentlele le tlhotlhwa mo papatsong ya dijo kana didiriswa fa e le gore papatso e dirwa ke lebentlele le le rileng.
- Papatso ya maemo a a kwa godimo, e e atlegang e tshwanetse go dira dilo tse di latelang:
  - Go ngoka kgatlhego ya mmuisi
  - E boloke kgatlhego eo
  - E bake keletso ya go rua kungo kgotsa tirelo eo
  - E dire gore mmuisi tota a ye go reka kgotsa a dirise kungo kgotsa tirelo eo.

Gakologelwa!!

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

- **Netefatsa gore o itse b**areki kgotsa badirisi ba ba tobilweng le maitlhomo.
- Nako le lefelo le papatso e yang go tlhaga mo go lona (fa kae mo kuranteng,mo makasineng kgotsa mo mofuteng ofe wa tlhaeletsano)
- Kagego jaaka fonto e le tiriso ya mmala di botlhokwa,
- Puo (poapoeletso, botshwantsi, e e susumetsang)

(i) Sekao sa papatso

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

(i) Sekao sa phasalatso ya tiro

LEFAPHA LA THUTO YA MOTHEO

Phatlhatiro ya borutabana
Sekolo sa Mogapi se batla morutabana wa mosadi yo e leng moagi wa Aforikaborwa go tlatsa phatlhatiro e e bulegileng. Morutabana e nne motho yo o leng mo dingwageng tse di leng magareng ga someamabeditlhano le someamanetlhano. A nne le maitemogelo a go ruta dithuto tse di latelang:

- **Setswana: Mephato ya 8 go fitlha ka 12.**
- **Botaki le Setso: Mephato ya 8 go fitlha ka 10.**

Ditlhokego:

- Mokopatiro a nne le makwalo a Materiki le a Borutabana. Go mosola go ka nna le dithutego tsa Setswana.
- Maitemogelo mo go direng ka dikhomphutara go ka tswela mokopatiro mosola.

Tlhokomela: Fa o sa bidiwa dikgwedi di le tharo morago ga tswalelo o tseye gore kopo ya gago ga e a atlega.

Ditlhokego:

- Mokopatiro a nne le makwalo a Materiki le a Borutabana. Go mosola go ka nna le dithutego tsa Setswana.
- Maitemogelo mo go direng ka dikhomphutara go ka tswela mokopatiro mosola.

Ditlhokego
Tlhokomela: Fa o sa bidiwa dikgwedi di le tharo morago ga tswalelo o tseye gore kopo ya gago ga e a atlega.

Ditlhokego:

- Mokopatiro a nne le makwalo a Materiki le a Borutabana. Go mosola go ka nna le dithutego tsa Setswana.
- Maitemogelo mo go direng ka dikhomphutara go ka tswela mokopatiro mosola.

Tlhokomela: Fa o sa bidiwa dikgwedi di le tharo morago ga tswalelo o tseye gore kopo ya gago ga e a atlega.

DITUELO: Dituelo ke R 240 234.00 maemo a ntlha ka ngwaga.
Ba ba nang le kgatlhego, ba lebise dikopo tsa bona mo atereseng e e latelang:
Mogokgo
Mogapi Secondary School
P.O. Box 348
Slovoville
1620

Yo o tlaa iponelang tiro e, o tlaa simolola ka letsatsi la bone la kgwedi ya Ferikgong mo ngwageng wa 2021

Letlha la bofelo la kamogelo ya dikopo ke 30 Ngwanaitseele 2021.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

5.1.2 Ditirwana

5.1.2.1
Go na le moletlo w ammino wa setso kwa holong ya Mmabatho ka di 4 Phatwe 2021. Thala phasalatso go lemosa batho ka moletlo oo.

5.1.2.2
Thala phasalatso e mo go yona o lemosang baagi ka ditlhopho tsa selegae

5.2 PAMPITSHANA YA TSHEDIMOSETSO KGOTSA PHOUSETARA

Ke pampitshana e nnye/khwutshwane e gantsi e tsenngwang mo mabokosong a poso kgotsa di abiwa mo ditseleng/mebileng.Gantsi di phasalatsa tshedimosetso ka ditirelo, tiragalo kgotsa kgwebo bogolosegolo e ntšhwa jj. E abiwa fela kwa ntle ga tuelo. Sebopego sa yona se batla se tshwana le sa phousetara. Maikaelelo ke go phatlhalatsa tshedimosetso gore e fitlhelele batho ba le bantsi. Pampitshana e nne le tshedimosetso yotlhe, e tlhotlheletse le go ruta.

5.2.1 Diponagalo

Maitlhomo a Pampitshana ya tshedimosetso:

- E nnye/ Khutshwane Sk pampiri ya A5
- E tshwanetse go nna le Setlhogo se se ngokang, tsekedi (slogan) le letshwaokgwebo (logo)
- E tlhalose sebapatswa ka boripana
- E ka nna le dintlha tsa pono.
- E nne le tshedimosetso ya mmapatsi, aterese le mogala/ emaili/weposaete.
- Tshedimosetso e rulaganngwe ka fa tlase ga ditlhogo kgotsa sekaditlhogo.
- Go netefatsa bokao jo bo utlwalang sentle, ditemana di nne dikhutshwane.
- Go kwalwe dipolelo tse di bonolo e bile di le dikhutshwane.

Gakologelwa!!

- Ditshwantsho di dirisiwe di nyalelane le mafoko.
- Moono: Puo ya pampitshana ya tshedimosetso e nne le dintlha ka segalo se se siameng.
- Fa maikaelelo a pampitshana ya tshedimosetso e le go tlhotlheletsa mmuisi, a puo e e tlhagisang maikutlo e dirisiwe.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

- Tshedimosetso ya megala le leina la yo go ka ikgolaganngwang le ena e tlhagisiwe.

(i) Sekao sa pampitshana ya tshedimosetso:

KITSISO GO BAAGI BA MMASEPALA WA RAMOTSHERE MOILWA

Baagi ba Karolo ya B ba itsisiwe ka diphetogo mo thulaganyong ya go tsaya matlakala mo tikologong ya bona go tloga ka 12 Lwetse 2021 go tsamaisana le thulaganyo e e fa tlase. Mmasepala ga a ne a tlhola a tsaya matlakala gangwe mo bekeng mo karolong e.

Thulaganyo e ntšhwa ya go tsaya matlakala e eme jaana**:**

Mosupulogo le Labone

Go bona tshedimosetso e ntsi ikgolaganye le Mme Mathibela Makalela mo 018 642 5500 ka nako ya tiro.

PALO YA KITSISO: 35/2021

5.3 KARATATALETSO

Ditaletso tsa semmuso di dirisetswa go laletsa baeng go ya moletlong wa semmuso. Dikarata di kwalwa ka mmegi, ka jalo ga go dirisiwe Ke, re, o.

5.3.1 Diponagalo

Fa o kwala karatataletso tlhokomela dintlha tse di latelang:

- Leina la molaletsi /bodirelo/setheo/ kgotsa maemo a tiro a bona, sekao, bakaedi.
- Leina (ditlhaka tsa ntlha tsa maina) le sefane tsa molalediwa.
- Bolela gore se moeng a lalediwang kwa go sona ke eng, sekao, keteko ya letsatsi la matsalo/keteko ya phitlhelelo ya setheo.
- Fa go tlhokega, bolela lebaka la moletlo.
- Neela lefelo, letsatsi, letlha le nako ya moletlo.
- Ka kopo araba– neela letlha le balalediwa ba tshwanetseng go araba ka lone.
- Neelana ka aterese ya moromedi le nomoro ya mogala.
- Bolela mokgwa wa moaparo o o tlhokegang, sekao, makgethe a a lokologileng.

Gakologelwa!!

- Bolela gore se moeng a lalediwang kwa go sona ke eng, sekao, keteko ya letsatsi la matsalo/keteko ya phitlhelelo ya setheo.
- Bolela mokgwa wa moaparo o o tlhokegang, sekao, makgethe a a lokologileng

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

(i) Sekao sa karatataletso

5.3.2 Diponagalo tsa Phetolo

- Dintlha tse di latelang di tshwanetse go ela tlhoko fa o fetola taletso.
- Netefatsa gore o amogetse taletso.
- Lebogela taletso.
- Tlhalosa gore o amogela taletso kgotsa o retelelwa ke go iponagatsa.
- Neela mabaka a go se iponagatse.
- Mabaka a tlhamalale/tsepame mme a nne makhutshwane.
- seka wa dirisa mafoko a mantsi.

(ii) Sekao sa go dumela taletso

Rre le mme Aphane ba itumelela taletso ya moletlo wa matsalo wa ga mme Makalela ka 02 Ngwanaitseele 2021.
Rre le mme Makalela
Re lebogela taletso ya moletlo wa matsalo. Re solofetsa gore re tlaa iponagatsa rotlhe kwa moletlong.
Re a leboga

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

(i) Sekao sa go sa amogele taletso

Rre le mme Aphane ba itumelela taletso ya moletlo wa matsalo wa ga mme Makalela ka 02 Ngwanaitseele 2021. Rre le mme Makalela Ka maswabi re ka se kgone go iponagatsa ka ntlha ya fa re tlaa bo re kolobetsa morwa ka letsatsi leo. Re a leboga.

5.3.2 Ditirwana

5.3.2.1
Kwala karata ya taletso, e o laletsang ba masika le ditsala go tla moletlong wa matsalo a ngwaga di le 50 wa ga mme Makalela.

5.3.2.2
Kwala karata ya taletso ya moletlo wa go laelana le morutabana wa lona morago ga dingwaga di le tlhano.

5.3.2.3
Kwala karata ya taletso ya moletlo wa lenyalo la ga kgaitsadio. Le le tshwarelwang kwa ntlolehalahala ya motse wa gaeno.

5.4 PAMPITSHANA YA TSHEDIMOSETSO KGOTSA PHOUSETARA

Ke pampitshana e nnye/khwutshwane e gantsi e tsenngwang mo mabokosong a poso kgotsa di abiwa mo ditseleng/mebileng.Gantsi di phasalatsa tshedimosetso ka ditirelo, tiragalo kgotsa kgwebo bogolosegolo e ntšhwa jj. E abiwa fela kwa ntle ga tuelo. Sebopego sa yona se batla se tshwana le sa phousetara. Maikaelelo ke go phatlhalatsa tshedimosetso gore e fitlhelele batho ba le bantsi. Pampitshana e nne le tshedimosetso yotlhe, e tlhotlheletse le go ruta.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

5.4.1 Diponagalo

- Go tlhotlheletsa mongwe go reka sengwe kgotsa tirelo nngwe.
- E nnye/ Khutshwane Sk pampiri ya A5
- E tshwanetse go nna le Setlhogo se se ngokang, tsekedi (slogan) le letshwaokgwebo (logo)
- E tlhalose sebapatswa ka boripana
- E ka nna le dintlha tsa pono.
- E nne le tshedimosetso ya mmapatsi, aterese le mogala/ emaili/weposaete.
- Tshedimosetso e rulaganngwe ka fa tlase ga ditlhogo kgotsa sekaditlhogo.
- Go netefatsa bokao jo bo utlwalang sentle, ditemana di nne dikhutshwane.
- Go kwalwe dipolelo tse di bonolo e bile di le dikhutshwane.
- Ditshwantsho di dirisiwe di nyalelane le mafoko.
- Moono: Puo ya pampitshana ya tshedimosetso e nne le dintlha ka segalo se se siameng.
- Fa maikaelelo a pampitshana ya tshedimosetso e le go tlhotlheletsa mmuisi, a puo e e tlhagisang maikutlo e dirisiwe.
- Tshedimosetso ya megala le leina la yo go ka ikgolaganngwang le ena e tlhagisiwe.

(i) Sekao sa pampitshana ya tshedimosetso:

KITSISO GO BAAGI BA MMASEPALA WA RAMOTSHERE MOILWA

Baagi ba Karolo ya B ba itsisiwe ka diphetogo mo thulaganyong ya go tsaya matlakala mo tikologong ya bona go tloga ka 12 Lwetse 2027 go tsamaisana le thulaganyo e e fa tlase.

Mmasepala ga a ne a tlhola a tsaya matlakala gangwe mo bekeng mo karolong e.

Thulaganyo e ntšhwa ya go tsaya matlakala e eme jaana**:**

Mosupulogo le Labone

Go bona tshedimosetso e ntsi ikgolaganye le Mme Mathibela Makalela mo 018 642 5500 ka nako ya tiro.

PALO YA KITSISO: 35/2027

5.4.2 Ditirwana

5.4.2.1
Thala pampitshana ya tshedimosetso e mo go yona o itseseng baagi ka dipheogo tsa go tsaya matlakala mo Ramotshere Moilwa.

5.4.2.2
Thala pampitshana ya tshedimose e mo go yona o itseseng baithuti ka ditlhopho tsa maloko a mokgatlho wa barutwana.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

5.4.2.3
Thala pampitshana ya tshedimosetso e mo go yona o itseseng baagi ka pulo ya mabenkele mo tikologong ya lona.

5.5 BUKATSATSI

Bukatsatsi ke mo mokwadi a kwalang ka maikutlo, dikakanyo le maitemogelo a gagwe a letsatsi le letsatsi.

Maitlhomo a bukatsatsi
Go kwala maikutlo, dikakanyo le maitemogelo a gago

5.5.1 Diponagalo
Fa o kwala bukatsatsi tlhokomela dintlha tse di latelang:

- Mokwadi a ka neela setlhangwa sa gagwe leina le a le ratang.
- kwala letsatsi le letlha le a kwalang dikgang ka lona.
- dirisa mafoko a motho wa ntlha.
- Dikgang tsa gagwe di tlaa nna mo pakajaanong ntle le tse di setseng di diragetse.
- ka dirisa dipolelonolo le ditemana tse dikhutshwane
- Puo e e dirisiwang ke e e tletseng maikutlo
- Puo e ka nna e e seng ya semmuso kgotsa e e lokologileng.

Gakologelwa!!

- E kwalwa matlha
- Ditiragalo di tlhagiswa ka bokhutshwane.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

(i) **Sekao sa Bukatsatsi**

10 Mopitlwe 2020 Lamatlhatso Re goroga mo toropong ya Thekwini. Nako ke ura ya borataro maitseboa. Re amogelwa mo hoteleng ya Southern Sun mme morago ga go baya merwalo ya rona, re ya go ja dijo tsa maitseboa.
11 Mopitlwe 2020 Latshipi Re feditse go fitlhola, ra tsena mo beseng e e tlaa re tsamaisang mo mafelong a a farologaneng gona mo toropong ya Thekwini.
12 Mopitlwe 2020 Mosupologo Gompieno re ya go tlhola ka fa lewatleng. Go rulagantswe metshameko e e farologaneng e e tlaa tshamekelwang mo mošaweng wa lewatle.
13 Mopitlwe 2020 Labobedi Re ya go tlhola kwa Ushaka Marine. Le gore yo o batlang go reka dilwana mo Thekwini a kgone go tsena ka mabenkelex.

5.5.2 Ditirwana

5.5.2.1
Mophato wa lona wa bosomepedi o tswa go boa kwa loetong lwa malatsi a le matlhano kwa Kapa. Kwala bukatsatsi ya malatsi a matlhano ao.

5.5.2.2
Kwala bukatsatsi ya letsatsi la gago le le neng le tletse ditiragalo.

5.5.2.3
Kwala bukatsatsi ya malatsi a le mane morago ga go tsenela thonamente ya kgwele ya dinao kwa Naturena.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

5.6 GO NEELA DIKAELO

Go kaela tsela ke tshedimosetso e e abiwang fa mongwe e ka nna moeng kgotsa moagi yo mošwa mo lefelong le le rileng a batla tsela ya go ya kwa go rileng.

5.6.1 Diponagalo

Fa o kwala dikaelo tsa tsela tlhokomela dintlha tse di latelang:

- Matshwao a tsela. (dipone tsa pharakano le matshwao a tsela ka go farologana)
- Dikago (dikereke, dipolokelo, dikolo, diposo, marekisetso, ditikatikwe dikantoro,maemelo a dipalangwa le meratho/marogo)
- Maina a mebila
- Go lekanyetsa sekgala (go fopholetsa dikilometara)

Gakologelwa!!

Mo go bontsheng tsela o ka dirisa mafoko a a latelang:

- Feta
- kgabaganya
- tsamaela ka fa
- Gaufi le
- Go lebagana le
- Ka fa morago ga
- feta difokotsalebelo
- Kwa pele ga
- tlhamalalela
- Pele o fitlha
- Ka fa mojeng
- Ka fa molemeng
- Mo marakanelong a ditsela
- Fa o fologela
- Fa o tlhatloga
- Dipone tsa go laola pharakano

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

(i) Sekao sa go kaela tsela:

Tsela ya go ya kwa kerekeng ya Lutere mo motseng wa Phiritona

Fa o tsena ka motse wa Phiritona o tlaa latela tsela e e yang ka fa **mojeng** mme gona foo, o tlaa bona **sekolo se segolo sa Phiritona**. O tlaa tsamaya **sekgala sa dikilometara** di ka nna lesome pele o fitlha mo **diponeng tsa go laola pharakano** tse di gaufi le **tikatikwe ya marekisetso**. O tlaa tswelela pele mme pele o fitlha kwa **diponeng tsa bobedi** o tlaa latela tsela e e yang kwa **molemeng**. Gaufi fao o tlaa bona **dikago tsa poso**. O tlaa tsamaya **sekgala sa kilometara** tse pedi pele o fitlha fa **morathong wa noka ya Modder** mme fa o lebelela ka fa **mojeng** o tlaa bona **dikago tsa kereke ya Lutere. O gorogile.**

5.6.2 Ditirwana

5.6.2.1
Barutwana ba filwe tiro ya serutwa sa Setswana e e dirwang ka ditlhopha mme ba rata go ya go e dira kwa gaeno. Ba kaele tsela ya go tloga kwa sekolong go fitlha kwa ntlong ya gaeno.

5.6.2.2
Sekolo sa lona se keteka dingwaga di le lesome se agilwe, kaela balalediwa tsela ya go tloga kwa sekolong go fitlha kwa sekolong.

5.6.2.3
Mokatisi yo mošwa ikaelela go isa selthopha sa kgwele ya dinao kwa mabaleng a motshameko a a mo motseng, mo kaele tsela go tloga kwa marekelong go fitlha kwa mabaleng.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

5.7 DITAELO

Ditaelo ke tshedimosetso ya botlhokwa e e tlhagisiwang pele go diragadiwa kana go diriwa tiro nngwe e e rileng. Ditaelo di tlhagisa tshedimosetso mabapi le se se diriwang gore se diriwe leng, kae, jang.

5.7.1 Diponagalo

Fa o kwala ditaelo tlhokomela dintlha tse di latelang:

- Neela dintlha tsa tshedimosetso tse di tlhokegang.
- Tlhagisa ka botlalo se se tshwanetseng go dirwa
- Tlhagisa mokgwa o tiro e e laelwang e tshwanetseng go dirwa ka ona.
- Dipolelo tsa gago e nne tse dikhutshwane tse di tshwarelelwang le go gakologelwa bonolo.
- Puo e nne e e bonolo e e tlhaloganyesegang.
- Ditaelo di tlhagisiwe ka dintlha e seng temana.
- Ditaelo di se ke tsa nna dintsi thata tsa tloga tsa feta le tiro e e diriwang.

(i) Sekao sa ditaelo: Ditaelo tsa lokwalopotso:

1. Lekwalopotso le, le na le dikarolo di le tharo, araba dikarolo tsotlhe ka boraro.
2. Karolo nngwe le nngwe e na le ditaelo kwa tshimologong.
3. Buisa ditaelo tsa karolo nngwe le nngwe ka kelotlhoko pele o araba
4. Tlola mola kwa bofelong jwa karabo ya potso e nngwe le e nngwe o bo o thalele.
5. Simolola karolo e nngwe le e nngwe mo tsebeng e ntšhwa.
6. Kwala ka mokwalo o o buisegang sentle le ka Setswana se se phepa.
7. Buisa dikarabo tsa gago mme o ete o siamisa diphoso tsa mopeleto le tsa puo.

(ii) Sekao sa bobedi sa ditaelo: Go jala digwete

- Jala digwete go tloga ka kgwedi ya Seetebosigo go ya go ya Motsheganong.
- Baakanya mmu mo tshingwaneng go ipaakanyetsa go jala.
- Tsenya peo ya digwete mo metsing, o e tlogele bosigo jotlhe.
- Netefatsa gore lefelo le le baakanyeditsweng go jala, le boteng jwa disentimetara di le someamararo (30)
- Fa mmu o siame, tsholola metsi mme o letle peo go oma sentle.
- E tlogele metsotso e ka nna sometharo fela e se nne mo letsatsing.
- Bula ditselana di le tharo mo mmung tse di ka nnang boteng jwa sentimetara e le nngwe mme (ditselana) di kgaogane ka disentimetara di le someamabedi (20).
- Ela tlhoko gore dimela di a bonala morago ga dibeke di le pedi go ya go di le tharo
- Nosetsa digwete gangwe le gape.
- Morago ga dikgwedi di le tharo go ya go di le nne, tlhola gore digwete di siametse go ka jewa.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

5.7.2 Ditirwana

5.7.2.1
O ne o ile le barutwana ba sekolo sa lona kwa kampeng ya dithuto tsa tlaleletso le poeletso. Kwala ditaelo tse morutabana o neng a lo di neile fa lo fitlha kwa kampeng. (20)

5.7.2.2
Naya ditaelo tsa go apaya bogobe jwa ting ya mabele. (20)

5.7.2.3
Naya ditaelo tsa go itshidila.

5.8. LEKWALO LA MARANYANE (I-MEILE)

Imeile ke mokgwa wa tlhaeletsano o o diriwang ka motlakase le khomphuitara. E romelwa gongwe le gongwe ka nako nngwe le nngwe. E na le aterese ya yona e e tlhaolegileng e farologane le aterese ya lekwalo. E kwalwa ka mola o le mongwe fela.

5.8.1 Diponagalo

Fa o kwala lekwalo la maranyane (I-meili) tlhokomela dintlha tse di latelang:

- Imeile e arogantswe ka dikarolwana, go ya ka puo ya Seeng:
- TO/GO: o kwala aterese ya imeile ya motho yo o mo kwalelang. Mokwalelwa a ka nna mongwe kgotsa go feta. Motho yo o mo romeletseng molaetsa, fa a sa o romelelwa a le mongwe, o tlaa itse le go lemoga batho ba bangwe ba ba amogetseng molaetsa oo.Aterese ya moamogedi e tshwanetsego tlhagisa leina la moamogedi, lefelo/ ntlha ya kabo ya mafaratlhatlha le leina la naga e lefelo/ ntlha ya kabo ya mafaratlhatlha le leng kwa go yona.
- CC: Mo karolong e, o tsenya aterese ya moamogedi kgotsa baamogedi ba ba farologaneng le ba o ba kwadileng kwa karolong ya “GO” ka tsholofelo ya gore ba itse le go tsaya tsia lekwalo la maranyane le o le romeletseng baamogedi ba ntlha.
- SUBJECT/SETLHOGO: mo karolong e, o kwala setlhogo ka se molaetsa o leng ka ga sona.
- Ke mo o kwalang molaetsa ka botlalo, le mo o bayang ditokomane tse o di pataganyang le molaetsa wa gago, sekao dipegelo, diforomo, ditaletso jalo le jalo. O tlaa bona ka letshwao la phini e e tshwaraganyang dipampiri kgotsa tšhelete.
    - SEND/ROMELA: Le go letla gore fa o feditse go kwala molaetsa o ka o romela.
- Aterese ya mokwadi / moromedi e tlhagelela fela fa moromelelwa a sena go amogela emeili.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Gakologelwa!!

- Ke molaetsa o o romelwa le go amogelwa bonako.
- O ka fitlhelela batho ba le bantsi ka molaetsa o le mongwe.
- O tlaa laolwa ke botsalano jwa moamogedi le moromedi.

(i) Sekao sa lekwalo la maranyane (imeili):

TO/GO: mogopojp@aforika.co.za

CC: benjie@ppp.cp.za; petersjp@danie.com; sarawon@hippo.com

TOPIC/SETLHOGO: KOPANO YA WINDHOEK

Rra/Mma

Ke lo gopotsa ka kopano ya rona ya kwa Windhoek ka 23 Mopitlwe 2028. Ke tlhoka go feleletsa dipalopalo ka jaana ba setheo sa Safari ba tlhoka go konosetsa dipaakanyo. Ka tswee tswee ke kopa diforomo tse di saenilweng mo bofelong ba letsatsi la gompieno.

Kereeditse le ena o tlaa bo a le teng; ke kgonne go mo fitlhelela kwa Angola.

Ke solofela re tlaa bonana rotlhe kwa kopanong.

Ditumediso
Masego Kobue
Send/romela

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

5.8.2 Ditirwana

5.8.2.1
Kwalela mogokgo wa sekolo sa gaeno lekwalo la maranyane o mo lemose ka tiriso e e botlhaswa ya diritibatsi mo sekolong. Mo romelele le mametlelelo ya metsotso e le neng le e tshwere go buisana ka ntlha e. Boleele jwa karabo ya gago e mafoko a a magareng ga 80 – 100. (diteng fela).

5.8.2.2
Lemosa motsamaisi wa setlamo sa BLUE INK INTERNATIONAL ka lekwalo la maranyane gore setheo sa lona se na le kgatlhego ya go reka dikhomphuitara mo go bona. Mo romelele mametlelelo ya mofuta wa dikhomphuitara tse lo di tlhokang le tekanyetsokabo e lo ikaeletseng go e dirisa mo go rekeng di diriswa tse. Boleele jwa karabo ya gago e nne mafoko a a magareng ga 80 – 100. (diteng fela)

5.8.2.3
Sekolo sa lona se šwele lorelore. Kwalela rratoropo wa lona lekwalo la maranyane o mo itsise fa sekolo sa lona se šwele lorelore. Tlhagisa ditshenyegelo tse lo itemogetseng tsona le ditlhokego tse lo batlang go thusiwa ka tsona go tsweledisa dithuto tsa lona. Boleele jwa karabo ya gago e nne mafoko a a magareng ga 80 – 100. (diteng fela).

5.9 MOLAETSAKHUTSHWE

Tlhaloso: Tirelo ya go romela kgotsa go arogana tshedimosetso ka mafaratlhatlha a didiriswa tsa eleketeroniki jaaka dikhompuitha le megala e e botlhale.

5.9.1 Diponagalo

Fa o romela molaetsa, tse di latelang di tlaa tlhagelela:

- Leina kgotsa nomoro ya moamogedi kwa godimo mo setlhagisong
- Molaetsa o o tlantsweng.
- Tsibogo ya moamogedi e tlaa tlhagelela kwa tlase ga molaetsa o o rometsweng fa e le gore o tsiboga ka bonako.
- Letlha le nako e molaetsa o amogetsweng ka tsona

Fa o kwala molaetsakhutshwe tlhokomela dintlha tse di latelang:

- Puo e ka nna e e tlhomameng kgotsa e e sa tlhomamang go ya ka bokao
- Paka e laolwa ke bokao

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

- Molaetsa o tshwanetse o nne mokhutshwane, o tlhamalale le go neelana ka tshedimosetso e ntsi.
- Tiriso ya dikhutshwafatso, dialefabete, dinomoro le tlogelo ya ditumanosi e letleletswe fela fa go kwalwa molaetsakhutshwe o o sa tlhomamang.
- Mo tlhatlhobong o tshwanetse go dirisa puo e e tlhomameng fa o kwala molaetsakhutshwe.
- Palo ya mafoko a a solofetsweng fa o kwala molaetsakhutshwe e tshwanetse go nna magareng ga 80 - 100

Gakologelwa!!

Fa moamogedi a amogela molaetsa, tse di latelang di tlaa tlhagelela:

- Leina kgotsa nomoro ya moromedi kwa godimo mo setlhangweng.
- Molaetsa o o rometsweng.
- Letlha le nako tse molaetsa o rometsweng ka tsona.

(i) Sekao sa molaetsakhutshwe o o sa tlhomamang

Tsala Duml tsal e ke e rtag that aka lrat le le gaisang. Stlhako se tlaa bo se lla fa re keteka moletlo w matsal a ntsalak ka di 20 Sedmonthol monongwaga kwa Tlhogi BnB Tsal ke a go lalets ke kopa o ska lebala letlha le Basman le bastsna ba FNB ya slgae ba tlaa bo ba dra matshetshe Dj le dino motlele. Legdim bona le tlaa bo le tlhapile ka tsatsi leo Diapar ke hemp e tshweu le brkg bo botala ba lgdim.

(ii) Sekao sa molaetsakhutshwe o o tlhomameng

Tsala Ke kopa re simolole go itsotsoropanya ngwaga e sa ntse e simologa jaana ka re sa dira sentle mo ditlhatlhobong tsa rona tse di fetileng. Ke na le peelano le morutabana Phiring wa sekolo sa Boitseanape ka barutwana botlhe ba gagwe ba bone dinaledi mo serutweng sa Dipalo se a neng a ba ruta sona ngogola. Ke kopa o dire lenaane la go ithuta mme re se itsape go le sala morago. Ke kgobokantse matlharepotso a dirutwa tse di farologaneng a dingwaga tse tlhano tse di fetileng. Fa re sa tseele dithuto tsa rona matsapa isago re tlaa itshola.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

5.9.2 Ditirwana

5.9.2.1
Ntsalaago ga a tsene sekolo ka tshwanelo. Mo kwalele molaetsakhutshwe o mo lemose ka botlhokwa ba thuto. Karabo ya gago e nne magareng ga mafoko a a 80 – 100. O gakololwa go runa le go tlhotlha setlhangwa sa gago diphoso.

5.9.2.2
Sekolo sa lona se ikaelela go tshwara moletlo wa go keteka moletlo wa go itumelela dipholo tse lo di boneng mo ditlhatlhobong tsa marematlou tsa ngogola. Kwalela tsala ya gago molaetsakhutshwe o mo laletse go nna

5.9.2.3
Morutwana wa sekolo sa lona o amegile mo kotsing ya sejanaga. Mo kwalele molaetsakhutshwe go mo neela tshegetso ya gago. . Karabo ya gago e nne magareng ga mafoko a a 80 – 100. O gakololwa go runa le go tlhotlha setlhangwa sa gago diphoso

3.1 Diruboriki
3.2 Diruboriki tsa Ditlhamo
    3.2.1 Ruboriki ya Puo ya Gae
    3.2.2 Ruboriki ya Putlaleleltso ya Ntlha
    3.2.3 Ruboriki ya Puotlaleletso ya Bobedi

3.3 Diruboriki tsa Ditlhangwa tsa tirisano tse di leele
3.4 Diruboriki tsa Ditlhangwa tse dikhutshwane

Downloaded from eduresourceza.com

ELA TLHOKO:

- Dirisa ruboriki ka gale fa o tshwaya tlhamo ya boitlhamedi (Pampiri 2, KAROLO YA A).
- Maduo a go tloga go 0–40 a arogantswe ka maemo a le 5 a ditlhaloso.
- Mo ditlhokegong tsa Diteng, Puo, le Setaele, maemo a le mabedi a ditlhaloso a arogantswe ka dikarolwana tsa maemo a a kwa godimo le a a kwa tlase ka seelo sa maduo se se tsamaelanang le ditlhaloso.

RUBORIKI YA TLHATLHOBO TLHAMO YA PUOTLALELETSO YA BOBEDI [40 MADUO]

Ditlhokego		Phitlhelelo ka dinaledi	Phitlhelelo ka matsetseleko	Phitlhelelo ka tekano	Phitlhelelo e e tlhaelang	Ga a fitlhelela
DITENG LE IPAAKANYO (Tsibogelo le dikakanyo) Thulaganyo ya dikakanyo tsa ipaakanyo Temogo ya maitlhomo, baamogedi le bokao **24 MADUO**	**Maemo a a kwa godimo**	**22–24**	**18**	**12–16**	**7–11**	**0–6**
		-Tsibogelo ya maemo a a kwa godimo thata go gaisa a a tlwaelegileng -Dikakanyo tse di botlhale, tse di gwetlhang mogopolo le go supa kgolo -E rulagantswe le go lomagana ka maemo a dinaledi go tsenyeletsa matseno, mmele le bokhutlo	-Tsibogelo e e tlhamilweng ka matsetseleko -Dikakanyo tse di maleba tota gape di kgatlhisa le bosupi jwa kgolo -E rulagantswe bontle thata le go lomagana go tsenyeletsa matseno, mmele le bokhutlo	-Tsibogelo e e itumedisang -Dikakanyo di lomagane mo go tlhaloganyegang e bile go kgotsofatsa -E rulagane le go lomagana mo go tlhaloganyegang go tsenyeletsa matseno, mmele le bokhutlo	-Tsibogelo ya tomagano e e sa tlhomamang -Dikakanyo tse di sa tlhapang e bile di se na boitlhamedi -Bosupi jo bonnye jwa thulaganyo le tomagano	-Tsibogelo e e seng maleba gotlhelele -Dikakanyo tse di tlhakatlhakaneng le go tlhoka tsepamo -Di gasagane le go boelediwa -Ga e a rulagana e bile ga e a lomagana
	M	**19–21**	**17**			

Downloaded from eduresourceza.com

		-Tsibogelo ya maemo a a kwa godimo -Dikakanyo tse di maleba gape di kgatlhisa -E rulagantswe bontle le go lomagana go tsenyeletsa matseno, mmele le bokhutlo	-Tsibogelo e e tlhamilweng ka matsetseleko mme e tlhoka boleng jwa kgogedi ya tlhamo ya maemo a a kwa godimo -Dikakanyo tse di maleba gape di kgatlhisa -E rulagantswe bontle le go lomagana go tsenyeletsa matseno, mmele le bokhutlo			

Downloaded from eduresourceza.com

RUBORIKI YA TLHATLHOBO TLHAMO YA PUOTLALELETSO YA BOBEDI [40 MADUO]

Ditlhokego		Phitlhelelo ka dinaledi	Phitlhelelo ka matsetseleko	Phitlhelelo ka tekano	Phitlhelelo e e tlhaelang	Ga a fitlhelela
PUO, SETAELE LE GO TSELEGANYA/ RUNA Segalo, rejisetara, setaele, tlotlofoko e e maleba go maikaelelo/ ditlamorago le bokao Tlhopho ya mafoko Tiriso ya puo le melawana, tiriso ya matshwao a puiso, thutapuo le mopeleto **12 MADUO**		**10–12**	**8–9**	**6–7**	**4–5**	**0–3**
		-Puo e e matsetseleko ya tlhotlheletso e e nonofileng mo segalong -Ga e na diphoso tsa thutapuo le tsa mopeleto ka gotlhe -E tlhamilwe ka manontlhotlho	-Puo e e ngokang e bile e nonofile ka kakaretso -Segalo se se siameng se nonofile -Diphoso tse di mmalwa tsa thutapuo le mopeleto -E tlhamilwe bontle	-Tiriso ya puo e e mo magareng, ka go tlhoka tsepamo -Segalo se siame ka kakaretso le tiriso e e lekanyeditsweng ya malepa a tlhotlheletso	-Tiriso e e bokoa ya puo -Mefuta ya dipolelo e mennye kgotsa ga e teng gotlhelele -Tlotlofoko e e lekanyeditsweng tota	-Puo ga e tlhaloganyesege -Tiriso e e bokoa thata ya tlotlofoko e tlhola go se tlhaloganyege
KAGEGO		**4**	**3**	**2**	**1**	**0**

Downloaded from eduresourceza.com

Diponagalo tsa setlhangwa Kago ya ditemana le popo ya dipolelo **4 MADUO**		-Kago e e manontlhotlho ya setlhogo -Dintlha tse di tlhaolegileng -Dipolelo, ditemana di bopilwe bontlentle	-Kago e e latelanang ya dintlhana -Lomagane -Dipolelo, ditemana, di a latelana, di a farologana	-Kago ya dintlhana tse di maleba -Dipolelo, ditemana tse di bopilweng sentle -Tlhamo e sa ntse e na le tlhaloganyo	-Go na le dintlha dingwe tse di amogelesegang -Dipolelo le ditemana di fosagetse -Tlhamo e sa ntse e na le tlhaloganyo	-Dintlha tse di botlhokwa di a tlhaela -Dipolelo le ditemana di fosagetse -Tlhamo e tlhoka tlhaloganyo
SEELO SA MADUO		**33–40**	**28–30**	**20–25**	**12–17**	**0–9**

Downloaded from eduresourceza.com

RUBORIKI YA TLHATLHOBO YA SETLHANGWA SA TIRISANO SE SEKHUTSHWANE SA PUOTLALELETSO YA BOBEDI [20 MADUO]

Ditlhokego	Phitlhelelo ka dinaledi	Phitlhelelo ka matsetseleko	Phitlhelelo ka tekano	Phitlhelelo e e tlhaelang	Ga a fitlhelela
DITENG, THULAGANYO LE SEBOPEGO Tsibogelo le dikakanyo Kokoanyo ya dikakanyo gore go rulaganngwe Maitlhomo, baamogedi, diponagalo/melawana le tiriso **12 MADUO**	**10–12**	**8–9**	**6–7**	**4–5**	**0–3**
	-Tsibogelo ya maemo a a kwa godimo go gaisa se se lebeletsweng ka gale -Dikakanyo tse di botlhale, tse di gamogileng -Kitso e e tseneletseng ya diponagalo tsa mofuta wa setlhangwa -Kwalo e e tsepameng -Diteng le dikakanyo di lomagane -Tlhaloso ya maemo a a kwa godimo e bile dintlha tsotlhe di tshegetsa setlhogo -Sebopego se se maleba gape se nepagetse	-Tsibogelo e ntle tota e e bontshang kitso e ntle ya diponagalo tsa mofuta wa setlhangwa -E tsepame – ga e a fapoga setlhogo -Diteng le dikakanyo di lomagane, dintlha tse di thadisitsweng sentle gape di tshegetsa setlhogo -Sebopego se se lolameng ka diphoso tse dinnye	-Tsibogelo e e lekaneng e e bontshang kitso ya diponagalo tsa mofuta wa setlhangwa -Ga e a tsepama ka gotlhe – go na le go eta e fapoga mo setlhogong -Diteng le dikakanyo di lomagane mo go utlwalang -Dintlha dingwe di tshegetsa setlhogo -Sebopego se se maleba ka kakaretso fela go na le go sa nepagale go go rileng	-Tsibogelo e e kwa tlase e e supang kitso ya diponagalo tsa mofuta wa setlhangwa -Go na le tsepamo e e rileng mme kwalo e fapogile setlhogo -Diteng le dikakanyo ga di lomagane ka gale. Ke dintlha tse di mmalwa tse di tshegetsang setlhogo -Tiriso e e phatlhaletseng ya melawana ya sebopego -Go tlodisiwa matlho go go tseneletseng	-Tsibogelo e senola go tlhoka kitso ya diponagalo tsa mofuta wa setlhangwa -Bokao jo bo kgoreletsegileng ka go fapoga setlhogo go go feteletseng -Ga go na tomagano ya diteng le dikakanyo -Ke dintlha di le mmalwa fela tse di tshegetsang setlhogo -Ga go a dirisiwa melawana ya sebopego
	7–8	**5–6**	**4**	**3**	**0–2**

Downloaded from eduresourceza.com

PUO, SETAELE LE GO TSELEGANYA/ RUNA Segalo, rejisetara, setaele, maitlhomo, baamogedi le tiriso Tiriso ya puo le melawana Tlhopho ya mafoko Matshwao a puiso le mopeleto **8 MADUO**	-Segalo, rejisetara, setaele le tlotlofoko tse di maleba thatathata le maitlhomo, baamogedi le tiriso -Thutapuo e nepagetse e bile e agegile sentle -E e se nang diphoso gotlhelele	-Segalo, rejisetara, setaele le tlotlofoko tse di maleba thata le maitlhomo, baamogedi le tiriso -Thutapuo e nepagetse ka kakaretso e bile e agegile sentle -Tlotlofoko e e siameng tota -Bogolo ga go na diphoso	-Segalo, rejisetara, setaele le tlotlofoko di maleba le maitlhomo, baamogedi le tiriso -Go diphoso dingwe tsa thutapuo -Tlotlofoko e e lekaneng -Diphoso ga di kgoreletse bokao	-Segalo, rejisetara, setaele le tlotlofoko di fosagetse go le gonnye go maitlhomo, baamogedi le tiriso -Thutapuo e e sa lolamang ka diphoso tse dintsi -Tlotlofoko e e lekanyeditsweng -Bokao bo kgoreletsegile	-Segalo, rejisetara, setaele le tlotlofoko ga di tsamaisane le maitlhomo, baamogedi le tiriso -E phephetha ka diphoso gape e tlhakatlhakane -Tlotlofoko ga e maleba go maitlhomo -Bokao bo kgoreletsegile tota
SEELO SA MADUO	**17–20**	**13–15**	**10–11**	**7–8**	**0–5**

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

6. ACKNOWLEDGEMENTS

The Department of Basic Education (DBE) gratefully acknowledges the following officials for giving up their valuable time and families, and for contributing their knowledge and expertise to develop this creative writing resource for the children of our country, under very stringent conditions of COVID-19.

Writers:
Botsang P Lekome, Keneilwe Khaba, Tabea Aphane, Jennifer Makalela, Christopher P Mooa, Elizabeth M Mokhine, Thabiso Mokgetle, D Martin Modisane

DBE Subject Specialist: Mfana E. Phonela

The development of the Study Guide was managed and coordinated by Ms Cheryl Weston and Dr Sandy Malapile.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

ISBN : 978-1-4315-3480-7
High Enrolment Self Study Guide Series
This publication is not for sale

Downloaded from eduresourceza.com

© Copyright Department of Basic Education

www.education.gov.za | Call Centre 0800 202 993

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA